

Upravništvo: Ljubljana, Knafljeva  
ulica 5. — Telefon št. 3122, 3123,  
3124, 3125, 3126.  
Inseratni oddelki: Ljubljana, Seles-  
burgova ul. 3. — Tel. 3492 in 2492.  
Podružnica Maribor: Aleksandrova  
cesta št. 13. — Telefon št. 2455.  
Podružnica Celje: Kocenova ulica  
št. 2. — Telefon št. 190.  
Računi pri pošti, čeki, savodhi: Ljub-  
ljana št. 11842, Praha číslo  
78.180. Wien št. 105.241.

# JUTRO

Naročnina: 25. — Din.  
za inozemstvo 40. — Din.  
Uredništvo:  
Ljubljana: Knafljeva ulica 5. Telefon  
št. 3122 3123 3124 3125 in 3126.  
Maribor: Aleksandrova cesta 13. Te-  
lefon št. 2440 (ponoči 2582).  
Celje: Kocenova ul. 8. Telef. št. 190.  
Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po  
tarifu.

## Madžarske volitve

Kljub silnemu pritisku vladnih organov so opozicio-  
nalni glasovi povsod narasli — Izid večerašnjih tajnih  
volitev še ni znan

Budimpešta, 30. junija. Danes so bile zaključene parlamentarne volitve na Madžarskem. Prva dva dni so se vršile volitve v podoželskih volilnih okrožjih, kjer je glasovanje javno. Povsod je zmogala vlada, tako da so dobili opozicijski kandidati le neznatno število glasov. Glavno težišče volitev je bilo v večjih mestih, kjer so se vršile volitve šele danes in kjer je bilo glasovanje tajno. Četudi rezultat današnjih volitev na splošno rezultatu, ki predstavlja ogromno večino za vlado, ne more ničesar spremeniti, je politično važen v toliko, ker bo pokazal, kako razpoloženje vlada prav za prav na Madžarskem. Opozicijske se nadeja, da je pri današnjih volitvah dosegla znatne uspehe.

Vsi opozicijski listi, zlasti socialistični »Nepozavaz«, se silno prizadevajo nad volilnimi goljufijami in nasejati, ki da so jih vršile vladne stranke. Obenem zahtevajo opozicija, naj novi parlament sprejme novo volilni zakon s splošno, enako in tajno volilno pravico, kakor naj se izvedejo nove volitve, ki bodo šele dale pravo sliko razpoloženja madžarskega naroda.

Budimpešta, 30. junija. g. Uspeh vladne stranke pri volitvah je zelo problematičen. Povsod, celo v krajih, kjer so volili volili javno, se vidi, da se je število opozicio-  
nalnih glasov zelo povečalo. Vlada je sicer skoraj povsod dobila večino, ki pa v mnogih krajih ni večja od 100 glasov. Celotno vladnih krogih priznavajo, da so lokalne oblasti mnogokrat prekoračile svojo kompetenco ter skušale vplivati na volitve. Iz mnogih volilnih okrajev je volilno sodišče že dobilo pritožbe. Vlada računa s tem, da bo dobila približno 200 mandátov. V kakih desetih volilnih okrajih bo najbrže prišlo do ožjih volitev med kandidati vladnega bloka in opozicije. Značilno je, da se je večina grofa Bethlena v njegovem volilnem okraju Dobrecinu v primeri z zadnjimi volitvami zelo zmanjšala. Končni rezultati volitev bodo objavljeni šele jutri popoldne.

Budimpešta, 30. junija. AA. Po dosedanjih uradnih podatkih je dobila madžarska vlada pri parlamentarnih volitvah 164 mandátov od 245. Tako si je zopet zagotovila dvotretjinsko večino.

## Program nove bolgarske vlade

Malinov zatrjuje, da hoče za vsako ceno uvesti absolu-  
ten red — Glavno skrb bo nova vlada posvetila gospo-  
darstvu — Ohranitev starih zvez

Sofija, 30. junija. AA. Bolgarska agencija poroča: Po avdienci na dvoru je dal Malinov dopisniku agencije izjavo, v kateri pravi:

»Bolgarski narod in suvereni sta nam izkazala čast in poverila svoje zaupanje. Na nas je, da izpolnimo dolžnost do njiju. Novi kabinet, ki je prevzel vlado, ima nalogo, da začne resno gospodarsko delo. Pripravi smo, da bolgarski državljani ne pričakujejo od nas čudežev, nego samo to, kar je možno in razumno. Dela se bomo lotili v izredno hudih razmerah, posebno finančnih. Vendar ne obupujemo, temveč hočemo vse sile posvetiti razvoju in mladini naroda.«

Malinov naglašuje, da je glavni pogoj za gospodarsko in finančno sanacijo države, da se čimprej uvede ta mir in red. Zato vlada ne bo nikomur dovolila pod nikakim

pogojem, da lu krši. Potrebno pa je tudi, da si pridobimo zaupanje tujine. Vlada bo zato iskren prijatelj miru in neoprijatelj vsem tistim, ki sejejo nemire. Da se mir ohrani, bo vlada storila vse. Stremela bo za tem, da bo Bolzarija uživala prijateljsko in podporo vseh pri čemer se bo seveda poslužila prijateljstva, ki ji je že izkazano. V tem prijateljsstvu vidimo jamstvo za razvoj in izboljšanje razmer v Bolzariji. Vse to je program vlade, ki bo vse storila, da ga uresniči. Pri tem bo hvaležna vsem tistim, ki ji bodo pomagali.

Sofija, 30. junija. AA. Bolgarska agencija poroča, da so člani nove vlade šli takoj po prvi seji, ki so jo imeli danes popoldne, na dvor, kjer jih je predsednik vlade predstavil kralju Borisu.

## Protizidovski izgrede v Solunu

Srditi spopadi med nacionalisti in židi — Okrog 200 židovskih hiš  
požganih — Energični ukrepi vlade

Atene, 30. junija. g. Sredič je zopet prišlo do krvavih spopadov v Solunu, kjer vlada že delj časa veliko nasprotje med grškimi nacionalisti in židi. Po prvih vestih je bilo sredič pri spopadu 10 ljudi ubitih, 15 pa hudo ranjenih. Nacionalisti so zažgali židovski del mesta ter onemogočili gašenje, tako da je zgorelo okrog 200 hiš. Ves židovski del mesta je uničen. Nad mestom je proglašeno obsežno stanje.

Atene, 30. junija. s. O polnoči je bilo v Solunu nad 200 hiš židovskega dela mesta v plamenih. Splošno prevladuje prepričanje, da so oziroma počakali nacionalisti, kar je začelo hkrati goreti na več straneh. Mesto je podobno vojaškemu taboru. Po ulicah patrulirajo močni vojaški oddelki, do-

hod v požarni del mesta pa je strogo zastražen, da bi se na ta način preprečilo ropanje. Oblasti so ukrenile vse potrebno, da spravijo požorele pod streho. Uvedena je tudi stroga preiskava.

Atene, 30. junija. AA. V zvezi s spopadom med nacionalistično mladino in cionisti v Solunu naglašajo vsi grški listi lojalnost židov do grške države in simpatije, ki jih izkazuje Grčija židom. Vendar listi dodajajo, da je narodna zavest židov v stari Grčiji večja kakor v novi Grčiji, obenem pa izražajo upanje, da bo na koncu le zmogala mirolnost obeh strank. Verska vojna je Grčiji popolnoma nepotrebna. Listi se nadejajo, da bo vlada pravočasno preprečila nevarnost, ki grozi.

## Socialističen župan v Celovcu

Celovec, 30. junija. s. Danes popoldne ob 4. se je vršila konstituiranja seja novozvoljenega občinskega sveta. Pri prvih in drugih volitvah župana so vse stranke glasovale za svoje kandidate, tako da ni bilo nobene izvolitve. Pri tretjih volitvah je dobil socialno-demokratski kandidat Franc Pichler 21, narodno-socialistični kandidat König 13 glasov, tako da je bil socialni demokrat izvoljen za župana.

## Angleški poslanec izgnan z Dunaja

Dunaj, 30. junija. s. Na oba praznika se je vršil na Dunaju kongres avstrijskih komunistov. Udeležili so se ga tudi razni delegati iz inozemstva. Na glavnem zborovanju je nastopil kot govornik tudi vodja angleških komunistov poslanec Murphy, ki je zaključil svoj govor z besedami: Živela sovjetska Avstrija! Takoj po zborovanju je bil aretiran, odveden na policijo in s prihodnjim vlakom poslan preko meje.

## Venizelos v zapadni Evropi

Atene, 30. junija. AA. Kakor domnevajo, se bo minister za zunanje zadeve Mihail Koupoulos, ki sedaj biva v Bad Emsu, vrnil v Atene 8. julija. V Atenah bo ostal precej časa. Zastopal bo predsednika grške vlade Venizelosa, ki odputuje v inozemstvo 10. julija. Venizelos se bo najprej napotil v London. Tu bo ostal dva dni, nato pa bo prisostvoval odkritju spomenika pesniku Byronu v grofiji Nottingham. Iz Anglije bo odšel Venizelos, kakor vsako leto, na zdraviljenje v Bagnoles. V Grcijo se namerava vrniti konec avgusta ali začetkom septembra.

## Nova revolucija v Južni Ameriki

New York, 30. junija. s. V peruanskih naselbinah Curso in Finta je prišlo do vstaje. Vlada je poslala pehotni polk v Curso, več oddelkov čet pa v mesto Arequipa.

## Več razorožitvenih konferenc

London, 30. junija. AA. Na sredič seji spodnje zbornice je prvi lord admiraltete Alexander dejal, da hoče angleška vlada z vidom pripraviti Evropo do tega, da pospeši razorožitve. Imenovanje za predsednika razorožitvene konference ne bo oviralo zunanjega ministra Hendersona pomagati angleški delegaciji. Angleška vlada stoji na stališču, da bodi svetovna razorožitvena konference leta 1932, le prva v vrsti takih konferenc, ki naj izpolnijo nade narodov, da se bodo mednarodni konflikti reševali z mirnimi sredstvi.

## Papeževi pogoji za poroko princeze Ileana

Rim, 30. junija. g. Papež je danes dal dovoljenje za poroko rumunske princeze Ileana z Antonom Habsburškim pod pogojem, da se bo vršila poroka izključno po katoliškem obredu in da bodo otroci katoliško krščeni in vzgojeni. Pričuje se, da bo pravoslavna cerkev sprejela te pogoje. Poroka se bo vršila koncem julija v Sinaji.

## Polet »Zeppelina« nad Islandijo

Friedrichshafen, 30. junija. AA. Zrakoplov »Graf Zeppelin« je startal danes za polet na Islandsko. Popoldne so ga opazili nad angleško obalo. V Reykjavik bo prispel v sredo.

Zrakoplov se ne bo ustavil v glavnem mestu Islandije, temveč bo vrgel samo pošto in se bo vrnil preko Norveške in Severnega morja v Friedrichshafen.

## Nova argentinska križarka

Genova, 30. junija. AA. Semkaj je prispela argentinska križarka »25 de mayo«. Križarko so zgradili v ladjedelnici v Livornu. Iz Genove bo križarka odplula z argentinskim mostvom naravnost v Argentino.

## V PARIZU NE MOREJO NAPREJ

### Zastoj v pogajanjih o Hooverjev predlogu — Huda nasprotja med ameriškim in francoskim stališčem

Pariz, 30. junija. g. Današnji dan je dan čakanja. Ameriški zakladni kancelar ga je porabil v to, da dozna za mišljenje Hooverja, s katerim je govoril telefonično. Drevi bo ob priliki interpelacijske debate v senatu ministrski predsednik Laval še enkrat obrazložil stališče francoske vlade. Razpoloženje v političnih krogih je zelo oprežno. Opaža se večji pesimizem ter se meni, da bi mogla razprava v senatu dovesti do komplikacij v položaju, ki je itak že zelo zapleten.

Snoči je bila seja vlade, na kateri so razpravljali o francosko-ameriških pogajanjih. Seja je trajala nad dve uri. Ze dolgotrajnost diskusije sama dokazuje resnost položaja. Po seji so ostali ministri Briand, Flandin in Poncet, ki razpravljajo z Mellonom, še trideset ure v razgovoru s predsednikom vlade Lavalom. Ko so se razhajali, je ministrski predsednik Laval v razgovoru z novinarji naglasil, da je pustila Francija v pogajanjih z Ameriko do skrajnih meja in da dalje ne more iti, ker tega ne bi mogla zagovarjati. Če se g. Hoover zabarikadira za ameriški kongres, se lahko francoska vlada skrije za parlament in senat.

London, 30. junija. AA. Pogajanja ameriškega zakladnega tajnika Mellona s francoskimi ministri o Hooverjev predlogu so nadaljevali sredi 11. Pozneje so objavili komunikacije, ki pravi, da so potek dosedanjih pogajanj sporočili v Washington in da bo v sredo jutraj nova seja. V Washingtonu so objavili komunikacije, ki pravi, da na pogajanjih ni prišlo do sporazuma, ker se ostala odprta še nekatera tehnična vprašanja. Poročilo dalje poudarja, da Zedinjene države ne bodo sprejele predlogov, ki bi bili v nasprotju z duhom in namenom Hooverjeve ponudbe. Snoči ob pozni uri je ameriški državni podtajnik Castle dejal novinarjem, da se pogajanja s francoskimi prisilnih nadaljujejo. Dodal je, da so vse druge države v načelu že sprejele Hooverjev predlog.

Berlin, 30. junija. AA. Tukašnji politični krogi menijo, da so pogajanja med Zedinjenimi državami in Francijo v Parizu zastala.

Obe državi sta izjavili, da je dosežena že skrajna meja koncesij. Tako se ne bo uresničilo upanje, da stoji moratorij, ki ga je predlagal Hoover v veljavo že 1. julija. Če se pariška pogajanja ponesrečijo, se bo Nemčija najbrže zatekla k moratoriju, ki ga predvideva Youngov načrt, to pa že pred 15. julijem, ko zapade prihodnja repariacijska anuiteta. V ministrstvih, ki se bavijo z vprašanjem reparacij, se opaža živahno delovanje. Vlada je sklenila, da se v pariška pogajanja za izvedbo Hooverjevega predloga ne bo vmešavala.

## Senat odobril stališče vlade

Pariz, 30. junija. g. Senat je danes z 274 proti 22 glasovom sprejel naknadne kredite. Nato se je pričela razprava o interpelaciji senatorja Lemerya o Hooverjevem načrtu. Interpelant je ostro kritiziral postopanje Zedinjenih držav in obenem napadal vlado, da je namram ameriškega pritiska preveč dopustljiva. Po govornih senatorjev Juvenela in Milleranda je govoril ministrski predsednik Laval, ki je branil stališče vlade z istimi argumenti kakor nedavno v poslanski zbornici. Nato je bil dnevni red senatorja Juvenela, ki izreka vladi zaupanje in poudarja, da se brezpozolna tranša repariacijskih plačil ne sme opustiti v nobenih okoliščinah. Sprejet z 187 proti 5 glasovom, 100 senatorjev se je vzdržalo glasovanja.

## Mellonov razgovor s Hooverom

Pariz, 30. junija. s. Ameriški finančni minister Mellon je imel večeraj popoldne po konferenci s francoskimi državniki v notranjem ministrstvu dolga telefonska razgovora z Washingtonom, v katerem je predsedniku Hooverju podrobno poročal o zahtevah in predlogih francoske vlade. Razgovor je dalj zonet obnovil.

Listi poročajo, da so v političnih krogih razširjene verzije, da na dosedanjih osnovi pogajanj ne more biti niti govora o kakem sporazumu. Mellon je po informacijah pariškega tiska dobil od Hooverja formalno na-

vodilo, da je smatrati Hooverjev predlog v njegovi izvedbi za nedotakljiv, kar tolmačijo tako, da Mellon ni pooblaščen pristati na kakršnekoli koncesije Franciji.

## Ameriški komunikacije

Washington, 30. junija. g. Po sinočnem večernem posvetovanju med predsednikom Hooverjem in državnim podtajnikom Castleom, ki sta razpravljala stanju ameriško-francoskih pogajanj v Parizu glede uveljavljanja Hooverjevega predloga o moratoriju, je bil izdan komunikacije, iz katerega se da sklepati, da Amerika ne misli dati Franciji nikakih koncesij. Komunikacije naglašajo, da dosedaj še ni prišlo v Parizu do nikakega sporazuma in da obstajajo zlasti velike težave glede tehnične izvedbe Hooverjevega predloga. Na vsak način se bodo pogajanja še nadaljevala. Ameriška vlada ne bo »prejela nobenega predloga, ki bi ne bil v skladu z duhom in namenom Hooverjevega načrta.«

## V Berlinu so hudi na Pariz

Berlin, 30. junija. s. Poročila iz Pariza v ničemer niso izpremenila dosedanje presoje položaja. Kljub vsem težavam, ki obstojajo, se še vendar izraža nade, da se bo posrečilo odstraniti ovire in najti kompromis. Če pa bi vendarle ne prišlo v Parizu do nikakega sporazuma, potem bo nemška vlada po mnenju »Berliner Tageblatts« prisiljena postaviti v smislu Youngovega repariacijskega načrta predlog o transfernem moratoriju. Napram očitkom francoskih listov, da je nemška vlada skrajno rezervirana in da noče pokazati prave barve, poudarja nemški tisk, da bi bila francoska javnost razočarana, če bi slišala mnenje nemške državne vlade. Ako Francija ne sprejme Hooverjevega predloga, potem bo to rodilo v Berlinu spoznanje, da hoče Francija iz Hooverjevega predloga napraviti nekaj našprotnega, kar bi rodilo za Nemčijo še nova bremena in okovalo nemško gospodarstvo v nove verige. Iz državnih francoske vlade sklepa nemški tisk, da hoče Francija doseči popolno kontrolo nad nemškim gospodarskim in finančnim položajem.

## Za Nemčijo usoden prvi julij

Uveljavljanje zasilne naredbe — Kriza državne banke  
Brüning je moral zaradi živčne izčrpanosti oditi na enotedenski dopust

Berlin, 30. junija. g. Jutrišnji 1. julij bo za Nemčijo datum epohalne važnosti. Krizo državne banke so prebrodili le s 100 milijonskim dolarskim kreditom. Potrebni so še nadaljnji krediti. Tudi Hooverov moratorij ne bo zadostoval, ako ne bo takoj zvezan z novimi krediti. Poleg tega stopijo jutri, 1. julija, v veljavo nove zasilne naredbe in to neizpremenjene. Državni kancelar dr. Brüning je sicer izrazil svojo načelno pripravljenost, da omili trdote prisilnih naredb, vendar pa se dosedaj še ni ničesar zgodilo v tem pravcu. Večraj so tudi krščanske strokovne organizacije sprejele resolucijo, v kateri se zahteva izprememba prisilnih naredb. Kancelar dr. Brüning je že več dni po zunanji politiki tako preobremenjen, da se s temi vprašanji ni mogel mnogo baviti. Njegovo zdravstveno stanje je očitno trpelo. Govorice o njegovem obolenju so sicer pretirane, vendar pa je Brüning zelo potreben politika ter je na svet zdravnikov nastopil enotedenski dopust. Nato sledijo poseti angleških državnikov v Berlinu ter nemških državnikov v Parizu in Rimu. Vladni krogi upajo z vso gotovostjo, da se bodo pri francosko-ameriških pogajanjih nastale težave odstranile. Izjavo izjavilje Hooverove akcije bi bilo za

Nemčijo brezdvomno katastrofalno. Računa se s tem, da nobena država ne bo hotela prevzeti odgovornosti za izjavo izjavilje teh pogajanj in za posledice.

## Konferenca v Berlinu

Pariz, 30. junija. AA. Dogovorjeno je, da odputuje Henderson iz Pariza 17. julija v Berlin, kamor prispe isti dan tudi Macdonald. 17. julija priredi Brüning angleškemu gostu na čast kosilo, dan nato pa bosta oba nemška državnik na obedu na berlinskem angleškem poslanstvu. Razgovori se bodo vršili na lovskega gradcu Hubertshöhe, 70 km od Berlina.

## Brüning in Curtius v Rimu

Rim, 30. junija. AA. Uradni komunikacije pravi, da je prejšnji teden nemški poslanik von Schubert sporočil italijanski vladi, da se želiita nemški kancelar dr. Brüning in nemški minister za zunanje zadeve dr. Curtius napotiti v Rim, da se tu sestaneja s predsednikom italijanske vlade. Predsednik italijanske vlade je izjavil, da bi ga ta obisk razveselil. Zato je naročil italijanskemu poslaniku v Berlinu, naj povabi nemškega državnik na sestanke v Rim. Tukašnji politični krogi sodijo, da tega sestanka ne bo pred koncem julija.

## Nove smernice za trgovino s pšenico, ržjo in pšenično moko

Pojasnila k zakonu o monopoli za uvoz in izvoz pšenice, rži in pšenične moke — Minimalna cena za prosto trgovino v državi

Beograd, 30. junija. AA. V zvezi z objavljenim zakonom o izvozu in uvozu pšenice, rži in pšenične moke ter v zvezi s tozadevnimi sklepi kraljevske vlade, smo dobili to-le obvestilo:

Uvoz pšenice, rži in pšenične moke iz inozemstva v našo državo, je izključna pravica države, ki bo to pravico vršila v danih primerih preko Privilegirane izvoznikega društva. Transiti skozi našo državo je prost, istolaško se bodo spoštovale vse obveze, prevzete za mednarodnimi pogodbami in sporazumi. Izvoz pšenice, rži in pšenične moke se bo vršil po sklepih ministrstva za trgovino in industrijo izključno preko Privilegirane izvoznikega društva in njegovih zastopnikov v Zagrebu in Skoplju, preko kmetijskih združenj in trgovcev-izvoznikov, ki kupujejo pšenico, rž in pšenično moko na račun Privilegirane izvoznikega društva. V mejah naše kraljevine je promet s pšenico, ržjo in pšenično moko svoboden in se bo vršil kot dozdaj; neovirano z nakupovanjem od pridelovalcev enako s strani združenj ustanov, kakor mlinov, trgovcev itd. Istolaško morejo združene ustanove, mlini in trgovci brez omejitev kupovati in prodajati pšenico, rž in pšenično moko; to pomeni, da more vsakdo izmed njih biti kupec, samo plačati mora določeno ceno na podlagi sklepa minist-

stva trgovine in industrije v soglasju s ministrskim svetom. Cene, ki jih bo Privilegirano izvoznikiško društvo plačalo poedinim pridelovalcem, trgovcem in združnim ustanovam na podlagi določenih cen 160 Din za 100 kg, bo objavljalo Privilegirano izvoznikiško društvo od časa do časa. Pri tem se bo trgovcem, mlinom in združnim ustanovam dopustila cena 3 Din za 100 kg nad minimalno ceno 160 Din za trud in stroške, morajo pa paziti, da dobijo pridelovalci vsaj 160 Din za 100 kg pšenice povprečne kvalitete dotičnega kraja. Cena 160 Din za 100 kg velja za pšenico povprečne kakovosti. Pšenica boljše vrste se bo plačevala razmeroma dražje. Ta cena se bo v toku leta povišala. Prva objava Privilegirane izvoznikega društva bo izšla še pred 5. julijem, ko se začne izvajati ta akcija v letošnji žetvi.

## Reis ul ulema v Sarajevu

Beograd, 30. junija. AA. Poglavar muslimanske cerkve v Jugoslaviji reis ul ulema Maglajić je odpotoval preko Kobiljače in Zvornika z avtomobilom v Sarajevo. Tu se bo udeležil 6. julija cerkvene skupščine, ki bo izvolila člana ulema medija in ki bo razpravljala nato o raznih vprašanjih muslimanske verske zajednice.

## Kraljeve podpore

Beograd, 30. junija. AA. Nj. Vel. kralj je izvolil podeliti 129.000 Din podpore, in sicer za po nevihtah prizadeto prebivalstvo v Hrvaškem Zagorju 100.000 Din, za znatno potovanje absolutovno visoke ekonomsko-komercialne šole v Zagrebu 12 tisoč Din, za akademsko povelje društvo Mladost - Balkan za turnejo po monarhi in vrdarski banovini 12.000 Din ter za prostovoljno gasilno društvo v Hraštih Trgovitju 5000 Din za zidanje doma.

## Odmevi poseta poljskih novinarjev

Varšava, 30. junija. AA. Poljski novinarji, ki so se udeležili ekskurzije po kraljevini Jugoslaviji, so se oglasili pod vodstvom predsednika poljsko-jugoslovanske zveze za tisk Gielzynskega v poskupu jugoslovanskega poslanstva in prosili opolnomočenega ministra Br. Lazarevića, naj sporoči kraljevski vladi v Beogradu njihovo veliko zahvalo za priprčen sprejem po vseh krajih Jugoslavije.

»Kurier Lodzki« prinosa članek »Zasebnosti življenja jugoslovanskega vladarja«. Članek opisuje dnevno delo Nj. Vel. kralja in njegovo marljivost in pravi, da je Nj. Vel. kralj najbolj priljubljena in napriscopnejša oseba v kraljevini Jugoslaviji.

## Kratko podaljšanje trgovinske pogodbe z Avstrijo

Dunaj, 30. junija. s. Vlada je danes predložila parlamentu dva zakonska predloga. Z enim zakonom se podaljša trgovinska pogodba z Jugoslavijo, ki poteče z današnjim dnem do 15. julija tekočega leta z izjemo nekaterih carinskih postavk, nanašajočih se na uvoz žita in moke. Z drugim zakonom se podaljša vlada, da do 15. oktobra t. l. v soglasju s glavnim odborom uveljavi nove trgovinske pogodbe z Jugoslavijo, Madžarsko in Češkoslovaško, če bi v času, ko bodo pogodbe podpisane, parlament ne zasedal.

## Prilid finančnega ministra

Beograd, 30. junija. AA. Davi ob 10.10 je prispel s orientnim ekspresom v Beograd novi minister financ dr. Djordje Djurić, dosedanjí izredni poslanik in opolnomočeni minister naše kraljevine v Londonu.

## Na en dan 48 novih doktorjev zagrebske univerze

Zagreb, 30. junija. g. Na zagrebski univerzi se je vršila danes ob zaključku polletnega semestra svečana promocija. Promovirani so bili 1 bogoslovci, 1 filozof, 18 pravnikov, 20 medicincev, 7 veterinarjev in 1 agronom.

## Iz državne službe

Beograd, 30. junija. p. Z odlokom ministra za trgovino je postavljen za profesorja na dvorazredni trgovski šoli v Ljubljani dosedanjí pripravnik Moleslav Kranjc. Beograd, 30. junija. AA. Z ukazom Nj. Vel. kralja sta bila upokojena načelnik gradbenega oddelka Emil Hofman in načelnik obzega oddelka Feliks Binder, oba v 1/3 pri direkciji državnih železnic v Ljubljani.



# Naši kraji in ljudje

Veličasten Vidovdan v Cerkljah na Gorenjskem



V ponedeljski izdaji »Jutra« smo ob-  
širneje poročali o veličastnih svečanostih,  
ki so se vršile na Vidov dan v prekrasnih  
Cerkljah. Tamošnja šola je na lep način  
proslavila 140letnico svojega obstoja in  
ob enem posvetila svoje poslopje Davorinu  
Jenku. Temu velikemu cerkljanskemu ro-  
jaku, skladatelju naše državne himne »Bo-  
že pravde« in naše narodne himne »Na-  
prej«, je isti dan ljubljanska Glasbena Ma-  
trica odkrila spominsko ploščo na nekda-  
šnji njegov hiši. Naša slika, posneta med

slavnostnim govorom g. Ivana Hribarja  
pred Jenkovo hišo, nazorno kaže, kako  
ogromna množica ljudi se je zbrala k sve-  
čanosti iz bližnje in daljne okolice, zlasti  
tudi iz Ljubljane. Na enako slovesen na-  
čin je takoj nato odkrilo Udruženje gle-  
daliških igralcev spominsko ploščo na  
rojstnem domu velikega jugoslovenskega  
gledališkega umetnika Ignacija Borštnika.  
Za Cerklje je bil tako letošnji Vidovdan  
praznik, kakršnega ta lepi in ponosni kraj  
najbrž še ni doživel.

## Osendowski pride v Ljubljano

Ljubljana, 30. junija.  
V Beograd je prišel pred dnevi slaviti  
poljski pisatelj Ferdinand Anton Osendow-  
ski, ki potuje po Jugoslaviji v spremstvu  
svoje soproge, znane violinistke in sklada-  
teljice.

Osendowski se je rodil l. 1876. v Vitebs-  
ku v Rusiji. V Parizu je študiral kemijo  
ter je na Sorboni dosegel doktorat. Potem  
je bil profesor politike v Omsku in  
Tomsku v Sibiriji, poučeval je tudi na vi-  
šoki trgovski šoli in na šoli za politične  
vede. Je novinar in književnik svetovnega  
slavstva ter so najbolj znani njegova de-  
la »Zivaji, ljudje in bogovi«, »Maroko v  
plamenu« in »Pod udarci sazanna«. V Ru-  
siji je bil nekdanji urednik pijskih listov,  
izhajajočih v Petrogradu, spisal pa je tudi  
v rusini mnogo beletrističnih del in okrog  
200 razprav o kemiji in ekonomski geogra-  
fiji. Leta 1918. je zapustil Rusijo ter se  
podal na fantastično potovanje preko cen-  
tralne Azije. Prepotoval je Kitajsko, Ja-  
ponsko, Kanado in ameriško Unijo ter se  
vrnil na Poljsko šele leta 1923. Od tega  
časa je spisal 55 knjig, ki se kakor poprej  
navedena dela prevedena na 18 raznih je-  
zikov. Razgovor s njim je nedavno obje-  
vil v »Jutru« g. Borko.

Osendowski se je iz Beograda podal v  
Sarajevo, odkoder je včeraj zjutraj odpo-  
taval v Dubrovnik, kjer ostane dobrih 14  
dni. Iz Dubrovnika bo prišel preko Splita  
in Zagreba v Ljubljano, odkoder se bo vr-  
nil na Poljsko, avgusta pa bo v Parizu.

## Ustanovitev učiteljske zadruga

Ljubljana, 30. junija.

V ponedeljek dopoldne so v veliki izredni  
sejbi zbor učiteljske samopomoči v šoli  
na Grahnu v Ljubljani. Bil je zadnji občni  
zbor važne učiteljske organizacije, ki je  
obstojevala 33 let in odjemala dedičem po  
smrtih članov toliko hudih škri. V času  
svoje 33-letne obstanka o družstvo, ča-  
se predvse posmrtnine preizkušajo v da-  
nšnjo dinarsko vrednost, plačalo pravi-  
nim dedičem nad tri milijone dinarjev.  
Lepa vsota, ki je tolikim pomagala v prvi  
stiski.

Družstvo je štelo ob koncu 530 članov in  
posmrtnine je znašala 1275 Din.  
To za učiteljski stan tako koristno dru-  
štvo je na ponedeljkovem obnem zboru  
iskrivalo, da zadosti predpisom novega  
zakonskega zakona. Občni zbor je vodil  
predsednik učitelj g. Ivan Kocijančič. Raz-  
ložil je zborovalcem vzrok odobrovanja  
predloga, ki zahteva likvidacijo društva in  
ustanovitve zadruga Učiteljske samopomoči  
z deleži po 10 Din, kar je bilo soglasno  
sprejeto. V novi zadrugi imajo člani z  
malimi izpremembami iste pravice in dol-  
žnosti kakor v prejšnjem društvu.

Vse premoženje in inventar prideta na no-  
voustanovljeno zadrugo, katere pravila so  
bila na takoj sledočem ustanov. obnem

## Otrok pod lokomotivo

Celje, 30. junija.

Ko je privozil v ponedeljek zvečer ve-  
černi mariborski osební vlak, ki odhaja iz  
Celja okrog pol 20. do čuvajnice kake 3  
kilometre pred postajo v Rimskih toplicah,  
je neki potnik opazil, da je lokomotiva  
odbila s tira majhnega otroka, ki je oblezel  
negiben na nasipu ob progi. Potnik je po-  
tegnil za zasilno zavoro in ustavil vlak.  
Medtem je že pritekla do otroka njegova  
mati, ki je omedlela, ko je videla, da je  
njeno dete mrtvo.

Odbijač pri lokomotivi je nesrečnega  
otroka, nabijajočega se na levem tiru, su-  
nil v stran in ga ubil. Vlak je nato nade-  
ljeval vožnjo proti Zidanemu mostu, kjer je  
viakovodja nesrečo prijavil predpostavljene-  
nim. Otrok je bil star dve leti. Njegov  
oče je tamkajšnji železniški čuvaj.

## Elektrike ne marajo

Gornja Radgona, 30. junija.

Kakor smo poročali, je bil pred kratkim  
daljnovid električne napeljave od Čreš-  
njevske opekarne v Slatino Radenci dogo-  
tavljen ter je uprava zdravilišča že zapro-  
sila bansko upravo za kolovadacijo, ki pa se  
doslej še ni izvršila. Čeravno je napeljava  
tega daljnovoda tudi v prid vsem med  
Gornjo Radgono in Slatino Radenci ki bo-  
do lahko sčasoma dobile cenejšo električno  
napeljavo za svoje domove, so nekateri  
lastniki onih zemljišč, na katerih je bilo  
treba postaviti lesene drogove, protestirali  
ali pa zahtevali smešno pretirano odškod-  
nino.

Povod temu je bilo tudi hujkanje nek-  
terih in še celo takih, ki pri vsaj stvari ni-  
so bili niti najmanj zainteresirani. Dovede-  
lo pa je slednjič do tega, da je v noči od  
nedelje na ponedeljek nekdo v hudobnem  
namenu na terenu občine Štratovci podžal-  
gal leseni drog ter na ta način poškodoval  
električno napeljavo. Uprava zdravilišča  
Slatina Radenci je o tem zlobnem početju  
takoj obvestila orožništvo, ki poizveduje  
za krivcem. Zlobno početje zasluži vso ob-  
sodbo in je treba nadaljnja rovarjenja  
preprečiti.

## zboru soglasno sprejeta.

V odbor nove zadruga, ki bo v bistvu  
nadaljevala delo prejšnje organizacije, so  
bili izvoljeni možje prejšnjega odbora s g.  
Ivanom Kocijančičem na čelu. Njihova  
imena jamčijo, da bo poslovanje prav tako  
vestno, kakor je bilo v prejšnjem društvu.  
Pristopijo k zadrugi vsi učitelji, ki so niste  
člani. Člani bivše učiteljske samopomoči  
dobe v podpis prijave, kakor to zahteva  
zadružni zakon.



Sprejem druge skupine ameriških izseljencev pred glavnim kolodvorom v Ljubljani;  
podžupan prof. Evgen Jarc izraža tople dobrodošlice gostom in sestram iz tujine.



Prizor ob prvem prihodu tramvaja iz Ljubljane na Viki; glavna množica Viččanov,  
okoličnanov in Ljubljancev so se zbrala pred veliko cerkvijo, kjer se je izvršila  
slovesna blagostovitost.

iste kakovosti ...

a sedaj  
mnogo cenejše!



štedi  
Vaše  
fino perilo

## S potovanja šolske ladje »Vila Velebita«

Solin, junija.

Državna mornariška trgovska akademija  
v Bakru je poslala letos na potovanje šol-  
sko ladjo »Vila Velebita«. Potovanja se je  
udeležilo 52 gojencev pod vodstvom direk-  
torja g. Marina Kobasice in profesorjev  
gg. Karumovića, Zadrjaveca, Thiana in Raudi-  
ča, kado vodi kot poveljnik profesor g.  
Gerechshammer, kot zastopnik ministr-  
stva trgovine pa je na ladji tudi načelnik g.  
Korenčić. Smer potovanja je Solin - Car-  
igrad - Smirna.

Zgodaj zjutraj 19. t. m. je prispela šol-  
ska ladja v solunsko luko. Gojenci so si  
pod vodstvom profesorjev ogledali vse  
ustanove naše svobodne cone. Pojasnila so  
jim dajali poleg kopasice naše luke g. Ko-  
vačevića še razni uradniki. Drugo jutro so  
vsi posetili pokopališče zavezniške vojske,  
kjer počiva nad 12.000 naših žrtev solunske  
fronte. Pokopališče je lepo urejeno in imajo  
vel grobovi naših borcev enake priproste  
križe s označbo imena in čina pokojnika.  
V sredi jugoslovenskega pokopališnega  
oddelka gradijo sedaj mogočen mavzolej.  
Pred mavzolejem šteta pričakovala posetni-  
ko naš vicerokzul v Solunu g. Radivoj Še-  
penović in naš solunski g. prota, ki je opr-  
vil molitvo za padle junake. Po obredu so  
gojenci okrasili kripto z lepim lavorjevim  
vencem. Pokojnim junakom v spomin so  
govorili svečenik, direktor Kobasica in vi-  
cerokzul g. Šepenović.

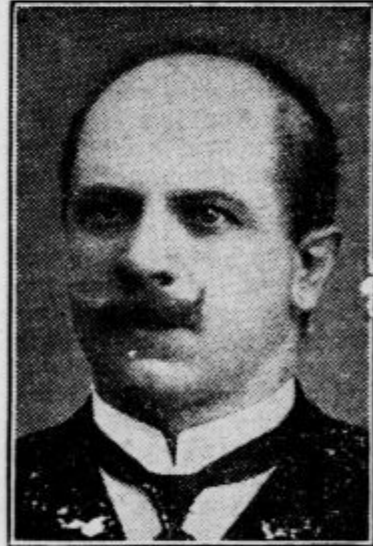
V slučaju zastupljenja povzročene po  
zastupljenju pokvarjenih jedil, kakor tudi  
po alkoholu, nikotinu, morfinu, opiju, ko-  
kainu je vporabna naravna »Frans Josefo-  
va« grenčila bistven pripomoček. Zdravil-  
ska strokovna dela navajajo, da pri zastup-  
ljenju s evincem staropreizkušena »Frans  
Josefova« voda ne odpravi samo trdovratno  
zapeko, temveč da učinkuje tudi kot speci-  
fično protisredstvo. »Frans Josefova« gren-  
čila se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in  
specijalnih trgovinah.

Po obisku pokopališča so bili gojenci  
od Udruženja Jugoslovenov v Solunu, ki  
ima svoje prostore v lepi palači, kjer so  
nahaja tudi naša Trgovska zbornica. Tu so  
jih pričakovali v velikem številu člani naše  
kolonije z generalnim konzulom g. Proti-  
čem in tajnikom zbornice dr. Mihajlovi-  
čem, ki je izrekel dobrodošlico. Po iskreni  
poslovnosti od rojakov je ponosna »Vila  
Velebita« popoldne nadaljevala svoje po-  
tovanje v Carigrad.

## Vrlemu primorskemu narodnjaku v spomin

Ljubljana, 30. junija.

Na Vidov dan je bila prva obletnica  
smrti tajnika ljubljanske poštne direkcije  
g. Lavoslava Kampijute. Naj mu bo posev-  
čenih ob obletnici smrti par vstic v spo-  
min, ker je pred letom dni njegova smrt  
ene tako pretresla, druge tako presenetila.



da niso mogli napisati nekrologa. Vrlaga  
narodnjaka je dohitela smrt, ko je bil star  
še 53 let. Od mladih let je bil vnet na-  
rodni delavec. Bil je soustanovitelj društva  
»Soča«, v mnogih narodnih organizacijah  
je požrtvovalno prevzemal težke naloge, a  
bo vendar ostalo mnogo njegovih zaslug  
prikritih, ker je bil tih in zelo skromen.  
Svojo družino je lepo oskrbel, očetovsko  
srce pa je imel tudi do revnih svojih ro-  
jakov.

Počitek je našel v jugoslovenski zemlji  
in njegov plemenit značaj bo vzor poznim  
generacijam pri nacionalnem delu. Rojaki,  
sodržniki in posebno sorodci bodo vedno  
častili njegov spomin.

## KULTURNI PREGLED

### 5 kongresa PEN klubov v Haagu

Amsterdam, 30. VI. 1931.

Kongresisti se razhajajo. Vi trije, da ta-  
ko organiziranega kongresa človej se ni bi-  
lo. Tajnica nizozemskega PEN kluba ga-  
Jo van Ammers-Küller je vodila z diskret-  
no točnostjo posle, s pretano, da ni bilo niti  
najmanjšega nesporazumljenja.

K prvemu poročilu bi pripomnili, da je  
bilo naše povabilo za leto 1933. med vsemi  
kongresisti zelo simpatično pozdravljeno.  
Zdi se, da pride lepo število gostov.  
Poleg naših starih znancev iz Francije, An-  
glije in Nemčije smo se velike družili z za-  
stopniki Flancev, Islandske, Židov tako poljs-  
kih kakor ameriških, ki so letos posla-  
li močne delegacije. Razumljivo je, da smo  
bili v prijateljskih stikih s Čehi in Polja-  
ki in seveda pred vsem z domačini. Ni pa  
bilo vselej prijetno, ko so nas različni av-  
torji, ki jih doma prevajamo, ponovno iz-  
ražali začudenje, da jim založbe niti enega  
eksemplarja ne pošljejo. Saj ne zahtevamo  
bog zna kakšnih honorarjev, toda toliko  
pozornosti bi bilo treba avtorju pač posva-  
titi, da bi mu poslali par izvodov. Upravi-  
čevati založbe res ni zabavno.

Domačini so nam izkazovali lepo pozor-  
nost. Brez pretiravanja je zanimanje za nas  
prav čedno. Toda prišli smo zelo slabo  
opremljeni. Vse delegacije, tudi češka, pri-  
nesejo s seboj knjige, poročila, almanaha, ki  
jih s posvetili dele med kongresiste. Le mi

smo prišli s praznimi rokami in se bomo  
moralo naknadno za številne spomine pri-  
merno oddolžiti. Kongresi PENa postajajo  
vse bolj nekake borze za literaturo.

Dnevi v Haagu in Amsterdamu so tako  
bogati na doživetjih in vtisih, da jih kratko  
poročilo ne more izčrpati.

V mirnem Haagu smo opazili volilno kam-  
panjo za občinski svet. Prelepi so mestni  
predeli med notranjostjo in kopališčem  
Scheveningenom. V gozdičkih stoji patri-  
stijske vile tam je doma udobnost in gour-  
manski okus, ki si streže z mogočnim bo-  
gastvom. Člani naše delegacije so bili v  
sredo povabljeni v razne familije. Mena je  
povabil g. Westermann, od katerega sem  
zvedel, da je bil njegov sin, tudi član nizo-  
zemskega PENa. V Ljubljani. Spomnil sem  
se, da sem njegovemu predavanju v Fil-  
harmoniji prisostvoval. Menim, da bi žalil,  
če bi na široko pripovedoval o njegovi go-  
stoljubnosti. V kopališčem gledališču smo  
videli »namenitega javskega plesaleca in  
zelo zanimiv prizor iz domačega življenja.  
Kaj več o tej predstavi pozneje. V torek  
popoldne smo se odpeljali po krasnih cestah  
skozi Delft v Rotterdam, kjer smo se do-  
bro uro vozili po ogromnem pristanišču, na-  
kar so nas na »Sibajakuc božanstveno po-  
gostili. Na banketu v Scheveningen so je  
naš zastopnik za gostoljubnost prijazno za-  
hvalil. Mimo haarlemskih polj, na katerih  
je v tem letnem času le malo cvetja, sme se

v četrtak peljali v šumni Amsterdam, kjer  
je bila za nas največja zanimivost novi, mo-  
derni mestni predel. Problem kolektivnega  
mestnega okraja je rešen okusno, po vseh  
principih higijene in udobnosti. Najlepši dan  
pa je bil brezdomno zadnji dan na Zuidere-  
see. V srebrni luči smo se vozili pod jasnim  
nebom počez in krizem v tem zalivu ter  
opazovali mogočno ustvarjanje nove, rodo-  
vitne zemlje. Dosedaj je zgrajenih 240 kva-  
dratnih kilometrov, v celoti pa nameravajo  
pridobiti 2400 kvadratnih kilometrov. Hol-  
landski harmonikarji so nam godli ves dan,  
dokler se nismo pozno zvečer okrog 9 vr-  
nili v Amsterdam. Baš je zahajalo sonce  
in tista srebrna luč, ki je razlila nad vso  
Nizozemsko, je pozlatala. Članj naše dele-  
gacije so se večji del namenili skozi Pariz  
domov, le Meštrovič in Čurčin sta odšla v  
London. Članom PENa sporočam razna po-  
zdrave, tako Džubbenjevo, Aschovo, Ouk-  
dovo, Dowson Scottine, Timmermannove  
ltd. itd. Posebej pa pozdravljam našo dečo  
Nidms (Swenson).  
Juš Kosak.

Ivan Cankar v nemškem tisku. Berlinski  
časopis »Der Bücherkreis« je objavil v naj-  
novejši številki članek Hilarija Berga  
»Slovenske Literatur«. Pod tem mnogo  
obetajočim naslovom najdemo samo ugo-  
vite, da so Nemci hvalili Hermanu Wend-  
lu, ker jim je odkril doslej popolnoma ne-  
znano slovensko književnost, obsenejših  
podatkov o slovenski literaturi pa žal ni.  
S tem večjo pozornostjo so je pisec omejil  
na Cankarjevega »Hlepa Jernejca«, ki ga  
pozna v prevodu ga. Jarka in v katerem

vidi eno največjih del v socialni literaturi.  
Berg podrobno navaja vsebino povesti,  
»Der Bücherkreis« pa je ta članek izpopol-  
nil z odlomkom iz »Hlepa Jernejca« (zad-  
nje strani povesti), ki je izšel s tremi prav  
posreženimi ilustracijami. »Der Bücher-  
kreis« se ideološko priznava k nemški so-  
cialni demokraciji.

Študije o kajkavski liriki je objavila za-  
grebska »Hrvatska revija« v pravkar izšli  
juljski številki. Spisal jo je naš sodružnik  
g. prof. Ladislav Zimbek. V nji se bavi  
zlasti s kajkavskimi pesnimi enega naj-  
bolj nadarjenih pesnikov hrv. Moderne,  
Frana Galovića. Žal da te pesmi še niso  
izšle v knjigi, čeprav so po Zimbekovi  
sodbi pristnejše od znanih Domjanovičevih.  
Zanimivo bi bilo, če bi kdo raziskal tudi  
kajkavske narodne pesmi in vpliv, ki jih je  
imela na njih slovenska popevka; tudi v  
umetni poeziji se čuti ta vpliv. Vsekakor  
je razprava prof. Zimbeka opozorila na  
interesanten literarni pojav, ki se zlasti  
jezikovno tiče prehodnega območja slove-  
nske in hrvaške kulture.

Knjige »Mladinske Matice«. »Mladinska  
Matica« je tudi letos izdala štiri svoje red-  
ne publikacije. Razen Ribičičeve povesti  
»Miškolin« (z ilustracijami E. Justina), ki  
smo jo na tem mestu že zabeležili, je izšla  
povest Franceta Bevka »Luce« in njegov  
skorec, dalje zbirke prijetno spisanih  
kramljanj o vrtnih rastlinah »Vrtnaričice«  
(avtor Andrej Skulj) in zbornik »Kresnice«  
z raznovrstno pestro vsebino. Vse štiri knji-  
ge bodo brez dvoma zadovoljile mladi št-  
ateljski krog, ki se mu namenjena.

Elitni  
Kino Matica  
Telefon 2124.

Znižane letne cene!

Danes premiera ob 4., pol 8. in  
9/4

Božanska žena:

Marlene Dietrich  
v monumentalnem zvočnem  
filmu:

MAROKO

poje opojne pesmi iz daljnega  
Orienta



Boji se je zaključila s šolskim letom. RK je razdelil v preteklem letu 10.100 porcij mleka in ravno toliko kruha. Akcija se bo nadaljevala prihodnje šolsko leto, v kolikor bodo dopuščala sredstva. Zeteli bi bili, da se prebivalstvo še bolj zaveda važnosti RK in mu prekočijo na pomoč vsaj oni sloji, ki to morejo. RK deluje nesebično in v pomoč, kjer le more, zato zasluži njegovo delovanje več pozornosti od strani merodajnih činiteljev.

t—Kino Sokol. Ta teden zvočni film »Marianas«. Ne zamudite velike komičarske Marion Davies.

### Iz Novega mesta

n—Zelenačarska jubilejna knjižnica posluje v mesecih juliju in avgustu samo enkrat tedensko in to ob sobotah od 19.30 do 21.30. Od 1. septembra dalje zopet ob torkih od 19.30 do 20.30 in ob sobotah od 19.30 do 21.30.

### Iz življenja na deželi

LJUTOMER. Gasilsko društvo bo v nedeljo dne 5. julija proslavilo 60. letnico svojega obstoja. V soboto zvečer bo razsvetljala mesta in bajlada, naslednji dan pa sv. maša na Glavnem trgu, ki jo bo bral g. knezof Karlin. Po popoldanski gasilski vaji se bo v Seršenovem logu vršila ljudska veselica. — V ormoški bolnici je umrla po daljši bolezni g. Marija Mursa, roj. Bračko, soproga veleposrednika na Krapju in bivšega deželnega poslanca g. Josipa Murse. Kot učiteljica je mnogo let vzgajala mladino evenske občine ter bila splošno priljubljena. Svojih sedem otrok je vzgojila v strogem narodnem duhu ter bila vedno zvesta članica našega šolskega društva. Mlajši sin Vladimir je umrl že pred leti, starejši, Joško, je inženjer v Mariboru, štiri hčere pa so poročene z uglednimi narodnimi delavci. Pogreb se je vršil v petek 26. tega meseca, ko so truplo pokopine prepele v Ljutomer. Udeležba je pričala o njeni priljubljenosti. Razen številnih sorodnikov in prijateljev so stopali v spovedno učenci in učenke evenske šole, učiteljstvo bližnjih šol, gasilci iz Cvena in Krapja ter zastopniki Sokola. Pevci so zapeli dve ganljivi žalostinki, v slovo pa sta izpregovorila vzorni materi, učiteljici in narodnjakinji š. upravitelji g. M. Vunderl ter starosta Sokola br. dr. Stajniko N. p. v m! — V kakšni stiski je naš kmet, priča dejstvo, da je neki posestnik na Gornjem Murskem polju prodal pred kratkim kravo, ki je tehtala 343 kg, za celih 450 Din, torej je dobil za kg žive teže niti 1.30 Din. Potreboval pa je nujno denarja in krava je morala pod običajno ceno iz hleva.

## Sport

### Letošnji »Tour de France«

Včeraj, 30. junija se je pričela največja kolesarska krožna vožnja po Franciji, takozvana »Tour de France«. Po številu je to 25. kolesarska krožna vožnja po Franciji. Razdeljena je v 24 etap in se vrši na prosti, ki meri 5027 km. Konec te grandiozne dirke je določen na 26. julija. Zaradi komplicitnosti in zanimivosti te vožnje je tudi število v njej omejeno na 80, v dve kategoriji razdeljenih dirkačev, in sicer v prvotni in drugotni. Skupine po osem svojih najboljših kolesarjev sestavljajo naslednje države: Francija, Belgija, Nemčija, Italija, Avstrija in Švica sestavljata meš. skupino, dočim je Španija postavila na start le enega vozača. K tem skupinam so omenjene države postavile še vsaka po nekaj drugorazrednih kolesarjev (Francija kar 22) tako da je določeno število polno.

Pri letošnji »Tour de France« ma kolesarska industrija prav malo opraviti in so zato vse vidneje firme s svojo reklamo izključene. V postev pridejo le one trdke, ki od leta 1919. uradno sploh še niso postavile svojih koles na start krožne vožnje po Franciji. Takih koles se smejo posluževati le dirkači, ki spadajo v kategorijo drugorazrednih. Prvovrstna kategorija pa dobi za to dirko kolesa, preskrbljena po organizaciji te velike dirke, in sicer francoskem sportnem listu »Auto«.

Kar se tiče napovor, ki jih morajo dirkači letošnje »Tour de France« premagati na svoji poti, se lahko reče, da so precej težki. Prva tretjina te proge pelje sicer po udobnejših cestah. Kaj pa to pomaga, ko morajo ti cestni borci na svojem jeklenem konju sedeti nepretrgoma vsak dan od 200 do 329 km. Ko privozi tako do vznožja Pirenejev in začnejo drugo tretjino proge, stojijo tu po enodnevnem poletju pred pravim peklom. Na etapi Pau — Luchon imajo klanec z nepretrganim vzponom od 10 do 20 km, največja strmina pa doseže z 1748 m nad morjem (Col d'Aubisque). Po ostrih in nevarnih serpentinah se nato dirkači spuščajo niže in dosežejo na naslednji pirenejski etapi Luchon — Perpiignan vrhunec do 2124 m nad morjem. Naši klanec z višnjegorskimi strastimlom tukaj pod ničlo in bi bili udeleženci dirke »Tour de France« le v razvedrilo. Na dirkače ki na teh grebenih pokažejo svojo moč in vztrajnost, se lahko računa, če ne pride še kakšna smola vmes, da bodo z velikimi napori prevoženo progo dovršili z uspehom na cilju pred tisočglavo množico, ki jih bo željno pričakovala, slavili svojo zmago.

Smučarski klub Ljubljana. Drevo ob 20. v damski sobi kavarne Emona redna odborova seja. Raziti moramo važna vprašanja in je potrebno, da so navzoči vsi odborniki. Gotovo in vsi!

### Restavracija »Kosovo«, Sušak

Ogromen vrt z verando. Najpripravniji in najbližji lokal do parobroda in želez. postaje. Zlasti opazljamo nanjo ekskurzije v skupinah. Cena za obed zanje Din 16.—20. Večerja po jedilnem listu z 10% popusta. Za šolsko dečo obed 10.—12 Din, zvečer 8.—12 Din, kava s pecivom Din 3.50. Za obilen poset se priporoča lastnik Š. Vranic.

### Javna zahvala

»SAVA«, zavarovalnica proti požarom v Zagrebu, mi je izplačala točno po ocenitvi po požaru oškodovane moje hiše polno zavarovalnino vključno temu, da še nisem plačal zadnjega predpisane roka premije, kar v smislu zavarovalnih pogojev ne bi imel pravice do odškodnine. Zato se imenovanemu domačemu zavarovalnemu zavodu za izredno in kulantno postopanje tem potom javno najtopleje zahvaljujem in »SAVO« vsakomur priporočam.

Novo mesto, dne 29. junija 1931.

8657

JAKOB POGAČAR, železničar.

# GOSPODARSTVO

## Prehod k zlati dinarski veljavi

Zakon o denarju kraljevine Jugoslavije je na Vidovdan dobil obvezno moč in je naša država s tem dnem stopila v vrsto držav z zlato veljavo. Poleg zakona o denarju, ki je osnovni zakon našega novega denarnega sistema, so na Vidovdan dobile obvezno moč tudi določbe novega zakona o Narodni banki in novih statutih naše novčanične banke. Te osnovne izpremembe našega denarnega sistema in ustroja institucije, ki ji je naložena skrb za novi zlati dinar, so seveda izzvale tudi druge sporedne reforme, zlasti v deviznem prometu in v poslovanju Narodne banke.

### Ukinjenje deviznih omejitev

Med temi reformami je gotovo najvažnejše ukinjenje deviznih omejitev na temelju določb zakona o denarju. Zakon o denarju uveljavlja popolno svobodo izvoza zlata in deviz, na drugi strani pa je Narodna banka po tem zakonu zavezana zamenjati svoje novčanične (na glavnem sedežu v Beogradu) za devize brez omejitev količine, s čimer je dejansko uveden prost nakup deviz z uveljavljanjem zlate veljave so prenehale veljati vse dosedanje najvažnejše devizne omejitve, ki so v nasprotju z gori citiranimi zakonskimi določbami. Kot nadomestilo za dosedanje pravilnik za promet z devizami in valutami je finančni minister izdal odlok od 27. junija, s katerim se na novo urejuje devizno poslovanje. Po tem odloku (čigar besedilo smo objavili v ponedeljkovi izdaji »Jutro«) odpadajo v prvi vrsti omejitve za nakup deviz, ki ga sedaj ni treba več opravdati (z dokazili o izvršenem uvozu na podlagi faktur ali z obveznamiz uvoz blaga v protivrednosti kupljene devize). Za nakup deviz tudi ni treba več predlagati potrdil o plačanih davkih. Pri prodajah izvoznih deviz ni potrebno ponuditi eno tretjino na odkup Narodni banki. Prav tako odpada določba, da se morajo devize, izvirajoče iz inozemskih naložb ali kreditov v celoti odstopiti Narodni banki na odkup.

Seveda pa ostanejo še nekatere omejitve v notranjem prometu z devizami, ki jih navaja omenjeni odlok finančnega ministra. Te omejitve pa imajo predvsem namen, da se ohrani in deloma še poglobi evidenca vseh deviznih poslov, ki je brez dvoma potrebna zlasti Narodni banki za pravilno devizno politiko in cilju ohranitve predpisane zlatega in deviznega kritja.

Z deviznimi in valutnimi posli se smajo tudi v bodoče baviti le pooblašteni zavodi. Ves devizni promet se mora vršiti preko domačih borz, ki torej zaradi valutne reforme ne bodo izgubile na prometu. Tu di kompenzacije (zamenjave ene devize v drugo), ki jih vršijo zavodi za svoje komitente, se morajo kakor doslej vršiti preko borze. Izvoznike devize se morajo potom denarnih zavodov prodati na domačih borzah, preko katerih se morajo izvršiti tudi prodajni nalogi iz inozemstva. Zaradi popolne evidencie morajo izvozniki, ki ob enem uvažajo, prijaviti Narodni banki, koliko so od dobjenih deviz porabili neposredno za plačilo uvoženega blaga. Vsi denarni zavodi in vse domače borze morajo dostavljati Narodni banki vse podatke o deviznem in valutnem prometu. Za nakup obveznic državnih inozemskih posojil v zlatu na inozemskih tržiščih je zaradi evidencie potrebno predhodno odobrenje finančnega ministrstva. Edino omejitev deviznega prometa uvaža odlok finančnega ministra glede nakupa deviz v svrhu iznosa kapitala iz naše države v inozemstvo, za kar je potrebno odobrenje Narodne banke (obseg te omejitve ni povsem jase, zlasti glede na načelno prostost nakupa deviz in njihovega izvoza v inozemstvo). Važna je tudi določba, po kateri mora vsakdo (denarni zavodi, družbe, trdke in privatne osebe) predhodno javiti Narodni banki zadolžitve v inozemstvu v tuji valuti ali v dinarjih (tudi ta določba potrebuje uradno tolmačenje, ker so tu gotovo mišljene le zadolžitve, ki niso v zvezi z blagovnimi kupčijami). Narodna banka je s citiranim odlokom postavljena kot kontrolni organ za vse devizne in valutne posle in bo vsako kršitev gornjih deviznih predpisov javila finančnemu ministru za nadaljnje postopanje.

### Izpremembe pri Narodni banki

Od ponedeljka posluje Narodna banka že po novem zakonu o Narodni banki in po novih statutih. V smislu tega zakona, ki uvaža nov režim v poslovanju, zaključuje Narodna banka svoje knjige in pripravlja, kakor sicer le ob koncu leta, bilanco za 28. junij. Ker uvaža novi zakon tudi drugačen način uprave, je za 12. julij sklican nov izredni občni zbor, ki ima odobriti zaključne račune in bilanco za 28. junij, nadalje predlog za razdelitev čistega dobička, dosežene v tem polletnem razdobju in končno izvoliti nov upravni odbor od 7 članov in nov nadzorstveni odbor od 7 članov (izredni občni zbor, ki se je vršil 14. junija, je sklepal o predlogu zakona in novih statutih). Ob priliki sestave bilance bo izvršeno v smislu novega zakona valorizacija kovinske podlage ta valorizacija bo, kakor znano, služila v glavnem za odpis državnega dolga. Prihodnji izkaz o stanju Narodne banke bo izdan že po novem obrazcu z valorizirano kovinsko podlago, z valorizirano glavnico, z zmanjšanim državnim dolgom in s povečano kovinsko podlago.

### Narodna banka kupila za 440 milijonov Din zlata

Kakor poročajo iz Beograda, je bil Narodni banki v teku sobote in ponedeljka doznačen v devizah že ves izkupitek 7% mednarodnega stabilizacijskega posojila v znesku 1870 milijonov Din. Od tega izkupitka bo, kakor znano, 1400 milijonov Din porabljenih za odpis državnega dolga, ostalek pa se bo vpisal državi na njenem računu v dobro. Čim je bil izkupitek posojila doznačen, je Narodna banka takoj kupila za 200 milijonov francoskih frankov (440 milijonov Din) zlata, da takoj zadosti novim predpisom glede kritja, ki določajo, da mora biti najmanj 25% skupne vsote obloka bankovcev in zirovni obveznosti kritih v zlatu (celotno kritje v zlatu in devizah mora znašati vsaj 35%). Ker je imela Narodna banka že doslej zlata v protivrednosti 1090 milijonov Din, se torej z novim nakupom zlata zaklad banke poveča na okrog 1530 milijonov Din.

Z reformo poslovanja po novih statutih bo Narodna banka spremenila tudi svojo kreditno in diskontno politiko. Politiko nespremenjene obrestne mere za eskomptiranje menic je Narodna banka deloma opustila že v maju t. l., ko je prvič po dolgi vrsti let spremenila to obrestno mero in jo je znižala od 6 na 5.5%. Kakor pa smo poročali že v nedeljo, je upravni odbor v zvezi z uveljavljanjem novega režima (pa tudi v zvezi z napetostjo na našem denarnem trgu) zvišal diskont od 5.5% na 6.5% v lombardno obrestno mero od 7 na 8%. V bodoče bo Narodna banka pogosteje menjala svojo obrestno mero, ki predstavlja v režimu zlate veljave in proslega deviznega prometa važen instrument devizne in kreditne politike. Sčasoma bo Narodna banka seveda opustila tudi sedanj sistem kontingentiranih, zlasti pa sistem takozvanih zamrznjenih kreditov (ki nimajo nikake zveze s poslovnimi transakcijami in tudi niso kratkoročni, ker se od zapadlosti do zapadlosti obnavljajo). Kreditna politika banke bo s tem postala mnogo gibljivejša.

### Novi režim in naše borze

Uveljavljanje novega režima je končno izzvalo izpremembe tudi v poslovanju naših borz. Narodna banka je doslej v borznem deviznem prometu dejansko (z malimi izjemami) sama določevala tečaje, ker je s svojimi prodajami deviz, dobjenih zlasti od izvoznikov tretjih, obvladovala trg. Odsele bo manj kupovala (ker odpada dolžnost ponudbe deviz Narodni banki na odkup) in bo tudi manj prodajala. Devizni promet se bo torej na borzah pričel bolj svobodno razvijati. Intervenciji Narodna banka seveda ni opustila in tudi sedaj objavlja na borzi tečaje po katerih kupuje in prodaja devize.

Od včeraj notirajo na ljubljanski borzi (kakor na ostalih jugoslovenskih borzah) dve devize za 100 enot tuje veljave. Le deviza London notira za eno enoto, to je za 1 funt. V tečajnici na se objavljajo le tečaji onih deviz, v katerih so bili zabeleženi zaključki. Upravni odbor zagrebske borze je na seji v soboto sklenil glede na uveljavljanje zakonske stabilizacije znižanje mečarjine (kurtaže) za devizne posle od 0.5 na 0.4%. Nienemu vzgledu bosta zotovo sledili tudi borzi v Ljubljani in v Beogradu. Borzni svet ljubljanske borze bo o tem vprašanju sklepal prihodnje dni.

= Izseljenski kapital in naše gospodarstvo. Na izseljenskem kongresu v Zagrebu je imel generalni tajnik zagrebske Zbornice za TOI dr. Cuvaj zanimivo poročilo o možnosti plasiranja izseljenskega kapitala v domovini. Po izvajanjih dr. Cuvaja je v Zedinjenih državah okrog 750.000 naših rojakov, ki razpolagajo s prihranki najmanj 4 in pol milijarde dinarjev. Polomi ameriških bank v zadnjem času so oškodovali mnogo rojakov. Dr. Cuvaj razpravlja o možnosti, kako bi se prihranki ameriških rojakov varno in koristno vložili pri nas. Z zakonom o denarju je dobila naša država zlato valuto e predpisanim in zadostnim pokritjem, zato ni več dvoma v stabilnost naše valute. S te strani torej ni opasnosti za tuji kapital in tako tudi ne za denar naših rojakov. Kljub svetovni krizi, ki je zahtevala precej žrtev med evropskimi bankami, se naše bankarstvo čvrsto drži. Politčno je naša država konsolidirana in so vse konstruktivne gile na delu za gospodarski razvoj države. Obrestna mera je pri nas stalno višja od one v zapadnih evropskih državah in velika neizkoriščena prirodna bogastva nudijo široko možnost podjetniških akcij razne vrste. Dr. Cuvaj naševa potem, da bi mogli, če bi imeli ustrežajoči kapital, ustanoviti pri nas industrijska podjetja za bombaž, volno, umetno svilo in železo, s čimer bi postal nepotreben uvoz teh produktov, ki zahteva ogromno denarja. Izvažamo velike množine železne in drugih rud, a uvažamo nazaj izdelke teh rud. Če bi imeli kapital, bi lahko tudi »križičali« dolejšje se nedotaknjene prastupe najplemetnejšega trdega in mehkega lesa. S povečanjem kemijske industrije bi se lahko dosegali uvoz kemijskih proizvodov zmanjšal za polovico. Naša država razpolaga pri najnižjem vodnem stanju z blizu 9 milijoni konjskih sil, a izkorišča se samo okrog 170.000 k. a. Manjka nam kapital za »intenzivnejšo elektrifikacijo«. Tujski promet bi se lahko povečal, če bi imel več udobnejših hotelov. Dr. Cuvaj navaja gle-

de na tujski promet potrebo spoja Plitvičkih jezer z glavno progo Zagreb—Split po električni železnici. Potem omenja potrebo gradbe železniške proge Kočevje — proga Sušak, s katero bi se znatno skrajšal spoj Slovenije z morjem. To bi bila sigurno najkrajša in najugodnejša zveza Srednje Evrope z Jadranom in jadranskim turističnim območjem. Ta železnica bi se mogla zgraditi s privatnim kapitalom. Poleg tega je še več gospodarskih možnosti v naši državi, ki alone na absolutno sigurni in znatni rentabilnosti. Moglo bi se dvigniti tudi kmetijstvo. Izvesti bi se mogla velika meloracijska dela. Z izseljenskim kapitalom bi napredovala nacionalizacija gospodarstva in naše efektivno tržišče bi oživelo. Morala bi se torej upoštevati neka zveza med izseljenci in domovino. Referent je dejal, da bi bilo v tem pogledu treba stvoriti dve močni organizaciji interesov: na eni strani organizacijo naših izseljencev in svrhu koncentracije njihovih prihrankov, a na drugi strani organizacijo naših gospodarstvenikov, ki bi s sodelovanjem in eventualno tudi pod nadzorstvom naše države hoteli po nekem načrtu plasirati ta kapital tako, da bi bil obvarovan našemu izseljstvu, a poleg tega zares doveden do koristnih svrh. Dr. Cuvaj poudarja, da je na nas krivda, če se ne prišlo do ožjega sodelovanja med staro domovino in izseljenci v Zedinjenih državah. Svoj referat zaključuje dr. Cuvaj, da je glavno pri vsem tem vprašanje zaupanja. Brez zaupanja se ne da nikjer nič dočeti, posebno ne na trgovinskem polju. Jugoslovensko gospodarstvo bo srečno, ako bo lahko naše izseljstvo spravilo v stik s staro domovino na ta način, da bo stopilo z njim v gospodarske vezi.

= Stanje hmeljskih nasadov v Sloveniji. Hmeljarsko društvo za Slovenijo v zalcu nam poroča z dne 30. junija: Pri najugodnejšem vremenu se hmeljska rastlina prav lepo razvija in je prirastla že do vrha drog. Rastlina je popolnoma zdrava, sveže zelene barve, brez škodljivcev in boleznih in nastavlja mnogo panog, na katerih se prikazujejo cvetni popki. Obče stanje nasadov je pa slej ko prej neenako. Minle tedne so hmeljarji še čistili vrste in rastline drugič obsepal. Kupčija miruje.

= Poljsko-jugoslovenski gospodarski komite se bo ustanovil v Beogradu. Zadeva na spomenica je bila poslana zbornicam, izvoznikom organizacijam in gospodarstvenikom v vsej državi, da izrečejo o delu tega komiteja svoje mišljenje. Komite bo pospeševal gospodarsko zbliznanje med obema državama.

= V trgovinski register sta se vpisali nastopni firmi: »Peko«, družba z o. z., fabrikacija in prodaja čevljev, podružnica v Celju; Tovarna klobukov in slamnikov Kurzthaler, Oberwalder, Stemberger, družba z o. z. v Domžalah.

= Zakon o likvidaciji agrarne reforme na veleposestih s komentarjem in drugimi potrebnimi zakoni o agrarni reformi od Tašnerja Jožeta, inspektorja ministrstva pravde in Radikona Albina, inspektorja kmetijskega ministrstva, izide v prihodnjih dneh.

### Zmanjšana pasivnost naše zunanje trgovine v maju

Nazadovanje izvoza in uvoza.

Generalna direkcija carin je pravkar objavila podatke o naši zunanji trgovini v maju, iz katerih je razvidno, da je pasivnost naše trgovine z inozemstvom v tem mesecu nazivlje ponovnemu padcu izvoza nazadovala, kajti tudi uvoz je padel skoro na minimum, ki smo ga zabeležili letos v februarju. V maju smo izvozili 304.068 ton (v maju pre. leta 414.765) v vrednosti 376.9 milijona Din nasproti 542.6 milijona Din v maju pre. leta. Nasproti lanskemu letu je torej izvoz nazadoval za 165.6 milijona Din ali 30.5%. Na izvoz se je v prvih 5 mesecih t. l. gibal naslednje (v milijonih Din):

| Izvoz   | 1931  | 1930  |
|---------|-------|-------|
| januar  | 384.1 | 616.2 |
| februar | 333.0 | 490.8 |
| marec   | 441.9 | 599.0 |
| april   | 429.5 | 615.8 |
| maj     | 376.9 | 542.6 |

Jan.—maj 1935 2854.3 — 868.8

Od januarja do konca maja smo letos izvozili le za 1965.5 milijona Din, to je za skoro 900 milijonov ali 31% manj nego v istem razdobju preteklega leta.

Naš uvoz je v maju znašal 100.700 ton (lani v maju 146.282) v vrednosti 393.5 milijona Din (lani 608.4 milijona) in je torej nazadoval za 214.9 milijona Din ali za 35.5%. Od januarja do konca maja smo letos uvozili le za 2196.9 milijona Din, to je za 776 milijonov ali za 26% manj nego v istem razdobju preteklega leta. Naša trgovinska bilanca se je v prvih 5 mesecih t. l. razvijala naslednje (v milijonih Din):

| Izvoz   | uvoz  | saldo |
|---------|-------|-------|
| januar  | 384.1 | 410.3 |
| februar | 333.0 | 388.3 |
| marec   | 441.9 | 543.2 |
| april   | 429.5 | 461.6 |
| maj     | 376.9 | 393.5 |

Jan.—maj 1931 1965.5 2196.9 — 231.4  
Jan.—maj 1930 2854.3 2973.4 — 119.1  
Jan.—maj 1929 2458.8 3064.1 — 605.3  
Jan.—maj 1928 2232.7 3214.4 — 981.7

V maju je pasivnost trgovinske bilance padla na 16.6 milijona Din, dočim je lani

v istem mesecu znašala 65.9 milijona. Tudi za razdobje januar—maj pasivnost naše trgovinske bilance ni baš znatna, zlasti, če upoštevamo, da je bil v prvih 5 mesecih l. 1929 in l. 1928 uvozni presežek nepriporočno večji. Letošnja razmeroma majhna pasivnost v zunanji trgovini pa nas seveda ne sme premoliti v presoji splošnega stanja zunanje trgovine. Obseg zunanje trgovine se je skril za eno tretjino in nazadovanje izvoza za skoro 900 milijonov Din v 5 mesecih je brez dvoma znak velikih težkoč, ki jih je izzvala svetovna gospodarska kriza. Istosčasno nazadovanje uvoza pa kaže na drugi strani, kako občutno se je skrilala odjemna moč našega trga in kakšen zastoj je nastopil v kupcijah.

### Borze

30. junija.

Na ljubljanskem deviznem tržišču je bil danes precej veliki promet. Največ so se trgovale devize na Curih, Dunaj in London.

Na zagrebskem efektivnem tržišču je vojna škoda dalje popustila in se je trgovala za aranžma po 387 in 389, za december pa po 390, 392 in 393. Od bančnih vrednot sta imeli zaključke Union po 165 in Jugo po 67.5, od industrijskih pa Trbovlje po 260.

### Devize.

Ljubljana. Berlin 1342.11 — 1346.13 (1344.12), Bruselj 787.14 — 789.50 (788.32), Budimpešta 988.38 — 991.34 (989.86), Curih 1095.15 — 1098.45 (1096.80), Dunaj 797.59 do 799.99 (798.79), London 275.05 — 275.87 (275.46).

Zagreb. Amsterdam 2275.18 — 2282.02, Dunaj 797.599 — 799.599, Berlin 1342.11 do 1346.13, Bruselj 787.14 — 788.5, Budimpešta 988.38 — 991.34, London 274.05 — 275.87, Milan 295.9 — 296.8, Newyork ček 56.4547 do 56.6247, Pariz 221.38 — 222.04, Praga 167.48 — 167.98, Curih 1095.15 — 1098.45. Curih. Zagreb 9.1225, Pariz 20.215, London 25.13, Newyork 516.75, Bruselj 71.93, Milan 27.02, Madrid 49.75, Amsterdam 207.85, Berlin 122.55, Dunaj 72.6, Solija 3.74, Praga 15.3, Varšava 57.9, Budimpešta 90.175, Bukarešta 3.0725.

### Efekte

Ljubljana. 8% Blair 91 bl., 7% Blair 81 blago, Vojna škoda zaključek 391, Celjska posejilnica 150 den., Ljubljanska kreditna 120 den., Pradednina 950 den., Kreditni zavod 195 den., Vevče 120 den., Stavbna 40 den., Ruše 145 den.

Zagreb. Državne vrednote: Vojna škoda aranžma 389 do 390, kasa 389 do 390, za december 393 do 394, investicijsko 83 do 86, agrarne 46.5 do 49.5, begluške 61 do 63, 8-odst. Blair 90.5 do 91.25, 7-odst. Blair 80.5 do 80.75, kasa 80 denar, 7 odst. Državna hipotekarna 80.5 do 81.25; bančne vrednote: Hrvatska 50 do 60, Poljo 63 do 65, Kreditna Zagreb 121 do 126, Union 165 do 167, Jug 67 do 68, Ljubljanska kreditna 120 denar, Medjunarodna 68 denar, Obrtna 36 denar, Pradednina 955 do 965; industrijske vrednote: Narodna šumska 25 den., Gutmann 110 do 120, Slavonija 200 den., Danica 65 do 70, Pivovara Sarajevu 209 blago, Drava 235 do 236, Sečerača Osijek 250 do 255, Ljevaonica 220 denar, Brod vagon 62 blago, Vevče 120 denar, Isis 45 do 46, Dubrovačka 300 denar, Jadranska 485 denar, Oceania 190 denar, Trbovlje 250 do 262.

Beograd. Vojna škoda zaključek 386, 387, 387.5 in 388.375, za november zaključek 386.5, 7% Blair zaključek 81, 7% Državna hipotekarna 81 blago, begluške 62—63, Narodna 6500 denar.

### Blagovna tržišča

#### LES

+ Ljubljanska borza (30. junija). Tendence za les mila. Zaključki: 1 vagon rezane jelovine, 1 vagon remeljin in 2 vagona bukovih rezanih drv.

#### ZITO

+ Ljubljanska borza (30. junija). Tendence za žito stalna. Brez zaključkov. Nudi se (ico slov. postaja, mlev. vozniha, plačljivo v 30 dneih): pšenica: poljska, 80 kg po 267.50—270, srbohranska, 80 kg po 265—267.50, okolica Subotica, 79/80 po 262.50—265, okolica Sombor, 79 kg po 252.50—255, baranjska, 79 kg po 242.50—245; koruza: baška, rešetana po 155—157.5 (pri navadni voznihi po 160—162.5); oves: baranjski po 225 — 230; moka: banatska 30c po 875 — 880, baška 30c po 360 — 365.

+ Novosadska blagovna borza (30. junija). Tendence neizpremenjena. Promet: 8 vagonov pšenice, 5 turščice, 1 ovs in 8 vagonov moke. Pšenica: srednje: baška, 79/80 kg 180—185; okolica Novi Sad 79/80 kg 180—185; okolica Sombor, 79/80 kg 165—170; baška poljska, 79/80 kg 190 —195; gornjebaška, 79/80 kg 190—195; srmska, 78 kg 162.5 — 167.5; okolica Indija, 78 kg 167.5 — 172.5. Turščica: baška, Dunav, Sava 96 — 98; okolica Sombor 94 — 96. Moka: baška 30c in 300c 260—280, 32c 250—260; 35c 240—250; 36c 225—230; 38c 120—130. Otrrobi: baški, sremski in banatski 115—120.

+ Somborska blagovna borza (30. junija). Tendence neizpremenjena. Promet 33 vagonov. Pšenica: baška, okolica Sombor, 78/79 kg

# Iz življenja in sveta

## Masa v vesoljnosti in velikost sveta

Einstein: Svetovje se razširja, a se bo spet skrčilo

Prof. Albert Einstein je imel na berlinskem vseučilišču senzacionalno predavanje o uporabi velikih, čisto mehanskih teorij glede razdelitve mase v vesoljnosti in velikosti sveta.

Zadnjih deset let nam je prineslo o tem čisto nova dognanja. Astronom Hubble je v observatoriju na Mount Wilsonu preiskal najoddaljenejšo pramegle in odkril, da se ta svetovja oddaljuje od nas tem hitreje, čim bolj so oddaljena. Svet postaja tako podoba eksplodirajoče granate, ki smo ji mi središč. Ze l. 1922. je ruski astronom Friedmann na podlagi relativnostne teorije prišel do podobnega zaključka, ki so ga zdaj potrdila astronomska opazovanja. Friedmann je trdil, da razsežnost vesolja ni nespremenljiva. Ta čas se razširja, a račun kaže, da bo dosegla nekoč svoj največji obseg in se bo potem začela spet manjšati.

Danes smo celo sposobni izračunati, kdaj je bila velikost vesolja enaka ničli. Temu ni tako dolgo. Ameriška raziskovanja so našla, da je velikost polmera vesolja enaka velikosti 108 svetlobnih let. Naši daljnogledi so prodrli že na daljavo 107 svetlobnih let in ne bo več dolgo trajalo, ko bomo dosegli skrajno mejo. Potem se bo pravilnost relativnostne teorije lahko raziskala po astronomskem potu in se bo po vsej priliki izkazalo, da za to mejo ni več bistvene materije.

Tudi gostoto materije v vesoljnosti so Američani precej natančno izračunali. Če so ti računi pravilni, potem je le najmanjši del mase utelesen v zračnih zvezdah in veliko večje mase izpopolnjujejo kot temno telo prostornino med zvezdami. To dejstvo je v zvezi s tako zvanim višinskim ali kozmičnim žarenjem, ki mu je po vsem videzu vir baš med zvezdami nahajajoča se materija.

## Prehrana jetičnikov

Debelilne kure skoro brez pomena — Jetičnikom je potrebna bogata in smiselna hrana

Znani dunajski raziskovalec prof. Durig je imel te dni v Gradcu predavanje, v katerem je razvijal nekatere prav tako zanimive kakor neobičajne nazore o prehrani jetičnikov.

Predvsem je poudarjal, da tako zvane kure za odebelenje nimajo tolikšnega pomena, kakršnega so jim nekoč pripisovali, ker pomeni nakopičevanje toščice za srce in dihalo nekoristno preobremenitev, ne da bi nudilo dovolj jamstva proti razvoju jetičke. Jetičnikom je pač potrebna bogata, toda smiselna prehrana, ki jo je podpirati s primerno delovno terapijo. Raznolikost hrane pospešuje tek, ki je pri teh bolnikih čisto slab, siljenje in ponujanje pa ne.

Važni so zadostni premori med posameznimi obedi, zlasti popoln nočni premor. Čiščenje ust in zob učinkuje dobro, zvečanje, kakor ga propagirajo nekateri moderni zdravniki, je brezpomeno.

V nadaljnjem je prof. Durig podčrtal, da

ne pomeni prehrana jetičnikov z mnogo mesa in beljakovin nič in da tudi ne varuje pred jeto. Istotako je brezsporno hranjenje s krvjo, surovim mesom, raznimi maščobami, n. pr. ribjim oljem itd. O učinkih diete z vranico ne vemo še nič gotovega. Najbolj redilni so za paciente te vrste pač ogljikovi hidrati. Preveč alkohola vpliva kvarno, popolna opustitev alkohola pa — ne koristi nič, čeprav ne škoduje. Tudi posebno upoštevanje vitaminov ni potrebno.

Kar se tiče diete brez soli, ki jo je uvedel dr. Gerson, je presenetljivo dobro učinkovala v marsikaterem primeru kostne, kožne in sklepne tuberkuloze, glede pljučne tuberkuloze pa je ni precejevali.

O dobrem učinku surove hrane pri jetičnikih ne vemo nič, čisto napačno je naziranje, da surovo hrano organizem bolje predela. Razne specialne terapije, n. pr. s kremenčevno kislino, apnom, jodom itd. so po dr. Durigu brez vsake vrednosti.

## Vreme v juliju

Astrometeorolog Adolf Brieskorn iz Stockeraia je izdelal za letošnji julij naslednjo prognozo verjetnega vremena:

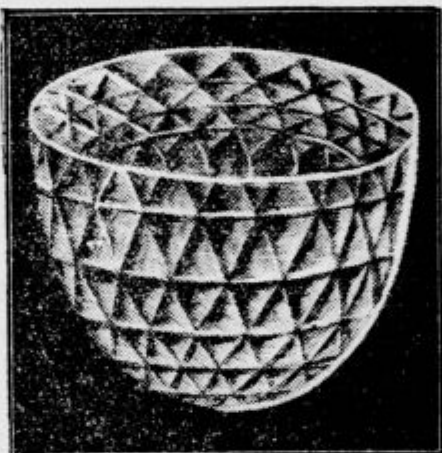
V glavnem bo julij vever, vroč in soparen. Alpskim krajem se obetajo mnogovrstne vremenske katastrofe. Nadejati se je močnih neviht, posebno med 9. in 16. julijem. Viharji se bodo začeli na jugu in jugovzhodu. 3. in 6. julija bo spremenljivo in vetrovno, noči hladne. Potem bo trajalo poletno vreme do kraja meseca. S krajevnimi spremembami je računati zlasti 18., 22., 26. in 30. julija.

## Kaj bo iz maturantov

Na Dunaju je letos končalo srednje šole 2563 abiturientov. 1720 fantov in 843 deklet. Četrtnina maturantov je izjavila, da si hoče takoj posvetiti službo, 1794 pa jih bo nadaljevalo študije.

Od teh se jih bo vpisalo na univerzo 1006, in sicer 633 abiturientov in 373 abiturientk. Na bogoslovje jih odpade samo 13. Dve petini maturantov se je odločilo za filozofski študij, med njimi imajo večino ženske. Nadalje prevladujejo ženske tudi v farmaceutskem poklicu. Celotno 256 abiturientov, ki hočejo študirati medicino, je 30 odst. žensk. Razmeroma najmanj absolviranih srednješolcev se je odločilo za konzularno akademijo. Da je trgovski poklic še vedno privlačen, izhaja iz dejstva, da se je zanj odločilo 91 absolventov gimnazij in realk.

## Največji diamant sveta



Je 280karatni Veliki mogul, ki pride te dni v Londonu na dražbo. Zlahtni kamen, ki je v sirovem stanju tehtal 780 karatov, je bil že last Medicejske rodbine, potem pa Velikega mogula v Indiji. Od srede 18. stoletja ga hranijo na Angleškem

## Požar na pariški kolonialni razstavi

V nedeljo jutraj je nastal v nizozemskem paviljonu ogenj, ki je napravil za 50 milijonov frankov škode



Nizozemska kraljica Viljemina in princesa Julijana pred nizozemskim paviljonom na pariški kolonialni razstavi, preden je nastal ogenj

Obiskovalec kolonialne razstave pač težko presodi, kateremu paviljonu bi dal prvenstvo. Če že ne štejemo templjev, reprezentativnih stavb in drugih objektov, ki služijo v okras veliki razstavi, temveč samo paviljone posameznih držav, je vsak izmed njih tako svojstven po slogu gradbe in notranji opremitvi, da nobenega ne moreš prezreti in opustiti kolikor moč natančno ga ogleda.

Vsekakor pa je nizozemski paviljon, ki je zdaj postal žrtev požara, bil vzor smotre, sila prikupne ureditve in je pritegoval dan za dnem največje množice posetnikov. Stal je ob veliki cesti na levi strani Daumesnilskega jezera in je mejil na rob vinnene gaje. Nikakor ni motila ali zmanjševala njegove zunanje lepote in veličine neposredna sosesčina z veliko palačo luksuznih industrij. Hladno estetska in ravno zato zelo vabljiva je bila že njegova zunanost. Dejal bi, da je bila eksotično elegantna. Fasada je merila v dolžino 170 m in so v veliko dvorano vodila široka vrata v slogu svetlišč na otoku Bali. Strehe so bile grajene v slogu Sumatre in nadzidane s pagodmi. Prijeten hlad je vladal v sila okusno urejenih številnih razstavnih dvoranah, ki n'kakor niso bile prenatrpane, marveč so posetniki nudile naravnost prijeten odhiti.

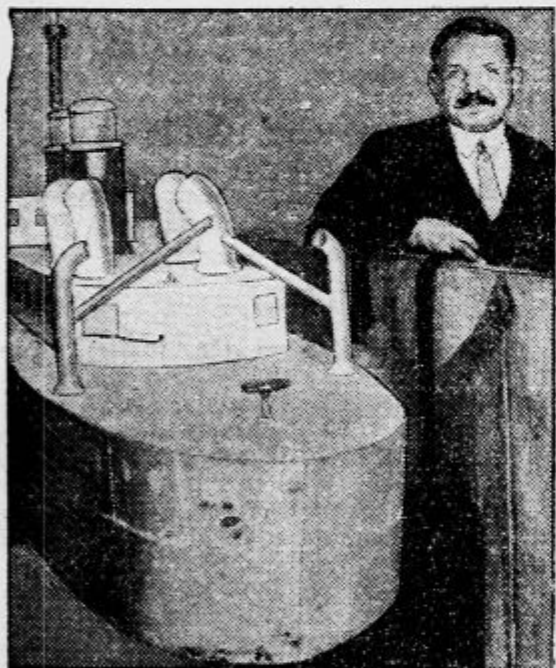
V prikrajih, do katerih so vodili nizki odri, so bile sijajne panorame, prikazujoče

bujno življenje na Javi. Mojestrsko je bila predočena pokrajina Balijsa z ognjenikom, obdelovanje riževih polj in drugi eksotični pejzaži z Bornea, Sumatre in Celebesa, ki jih je naslikal Eland in so bile obsevane kakor od pravega južnega solca. Čudoviti reljefi so predočevali višine Celebesa (do 5000 m) in globine morja. Statistične tabele so v številnih in slikah kazale gostoto prebivalstva v nizozemskih kolonijah (za primer: Java 316 duš na 1 kvadratni kilometer, Nizozemska kolonija 2261). Z izvrstno, originalno aparaturo je bila urejena — kako bi dejal — kinetična statistika, ki je v večnem pokretu kakor ura predočevala gibanje produktov iz Vzhodne Indije v Rotterdam in obratno. Na ogled so bili najrazličnejši izbrani kolonialni pridelek, produkcija čaja, kave, kositrja, petroleja in čimline, ki je baje izvrsten priradek k vinu — a kaj je bilo poleg orožja in folklorističnih zbirk in velikih fotografij tudi starinskih dragocenosti! S strahotno nazornostjo so bile predočene posledice bubonske kuge, pa ste lahko videli tudi portret prvega Javancja, ki je prejel papeževo odlikovanje...

Vse v vsem: nizozemski paviljon je bil mojstrovina arhitekture, skrbne zbranosti in smotrene ureditve. Le materialni stavbe same je bil gorljiv. In le tako se je moglo zgoditi, da je ena sama električna iskra s plamenim ugonobila ponos Nizozemske na pariški kolonialni razstavi.

## Nepotopljiva ladja

Spričo katastrofe »St. Philiberta« je postal v Franciji zopet aktualno vprašanje varnostnih naprav, ki onemogočajo potopitev ladij. Inženjer Chartrain je zgradil tip nepotopljive ladje, ki zbujala v Franciji veliko pozornost. Poskusna ladja je 4,25 m dolga in tehta 600 kg. Pri poskusu



Francoski inženjer Chartrain

so jo prestrelili s 33 centimetreskimi krogami na vseh občutljivih mestih, ostala pa je nad vodo in se je pogreznila le za par centimetrov.

Setem inž. Chartraina povečava volumen ladje z 10 odst. in se lahko uporablja pri potniških in vojniških ladjah, da celo pri hidroplanih. Komisija, ki je pristvovala poskusom v Vichyju, se je prav priključila izrazila o Chartrainovem sistemu. Seveda ostane zaenkrat še odprto vprašanje, kako se bo iznajdba obnesla pri ladjah večjega obsega.

## Röntgenovi žarki zdravijo slaboumne

Dunajski röntgenolog dr. Wleser je odkril zelo zanimiv način za zdravljenje slaboumnih otrok. Obseva jih z Röntgenovimi žarki, in sicer deloma s popolnim, v številnih primerih pa vsaj z delnim uspehom. Ta zavisi vselej od uporabe pravilne doze obsevanja, in sicer zadostuje za akutne primere manjše obsevanje, za kronične pa je potrebna večja doza. Ozdravljivi so na ta način posebno primeri, ki izvirajo iz vnetij v možganih, a tudi slaboumnost, ki jo povzročajo motnje v žlezah z notranjo sekrecijo, se da z obsevanjem možganov zelo uspešno zdraviti.

## Električno oko za letalce

V meglenem vremenu in ponoči je čisto skoraj nemogoče oceniti s prostim očesom razdaljo kakšnega svetlobnega vira in ta pojav je bil vzrok mnogim letalskim nesrečam, če so se namreč letalci ukani v ocenitvi oddaljenosti žarometov na letališčih, kjer so hoteli pristati.

Američani pa so sedaj tudi za takšne primere našli rešitev. Na zadnjem delu letala nameščajo čudno »električno oko«, svetlobno celico, ki sprejema tudi najbolj rahle svetlobne dražljaje in ki jih predelejuje tako, da more pilot na svojem sedcu s pomočjo posebnih precizijskih instrumentov izračunati jakost, položaj in oddaljenost svetlobnega vira na zemlji, tedaj tudi žarometna na letališču in se tako izogniti morebitni nesreči.

## Včeraj gospodje, danes proletarci

Nevzdržno propadanje odvetniškega stanu na Dunaju — Advokat, ki se je odpovedal poklicu in hoče postati trafikant

Ze nekajkrat smo pisali o bedi in pomanjkanju odvetniškega stanu na Dunaju. Ta poklic, ki je imel včasih v svojih vrstah same velike gospode, je po vojni prišel skoro na psa in se danes bori z gmotnimi skrbmi kakor vsi intelektualni poklici. Nedavno smo poročali, da je advokat dr. Mittler izvršil samomor, ker ni zaslužil niti toliko, da bi mogel plačati edino strojeopiko.

Po zadnjih podatkih ima Dunaj 2200 odvetnikov in 500 odvetniških pripravnikov. Včas, ko je bila Avstrija sestavni del monarhije, Dunaj pa njena prestolnica, se jim je dobro godilo. Ne tako danes. Dunaj je propadel, ker se je njegova vloga skrčila. Velikih industrij, ki so prej nudile zaslužka tisočim, ni več. S finančnimi polomi pa se krha še tisto malo, kar je ostalo.

Mnogi odvetniki so torej primorani delati sami brez pomožnega osebja. Nemalo je celo takšnih, ki si ne morejo danes privoščiti niti telefona in pisalnega stroja. Na stotine jih je opustilo pisarno in se vdirajo za agente in nastavitelje. Zelo značilen je primer, da se je neki odvetnik, ki ni mogel kriti režijskih stroškov za lastno pisarno, odpovedal odvetniškemu poklicu in se začel zavzemati za koncesijo za prodajanje tobaka. Mož je namreč vojni invalid in smatra, da je krh trafikanta sigurnejši in donosnejši od odvetniške službe.

Seveda pa s tem še ni rečeno, da živijo vsi odvetniki na Dunaju v bedi. Še so med njimi takšni, ki se jim godi dobro, toda velika večina je že danes sproletarizirana. Temu je mnogo krivo tudi to, da se je število advokatov na Dunaju izza svetovne vojne skoro podvojilo. L. 1914. jih je bilo samo 1300, danes jih je, kakor rečeno, 2200. In to nekaj zaleže, ne glede na to,

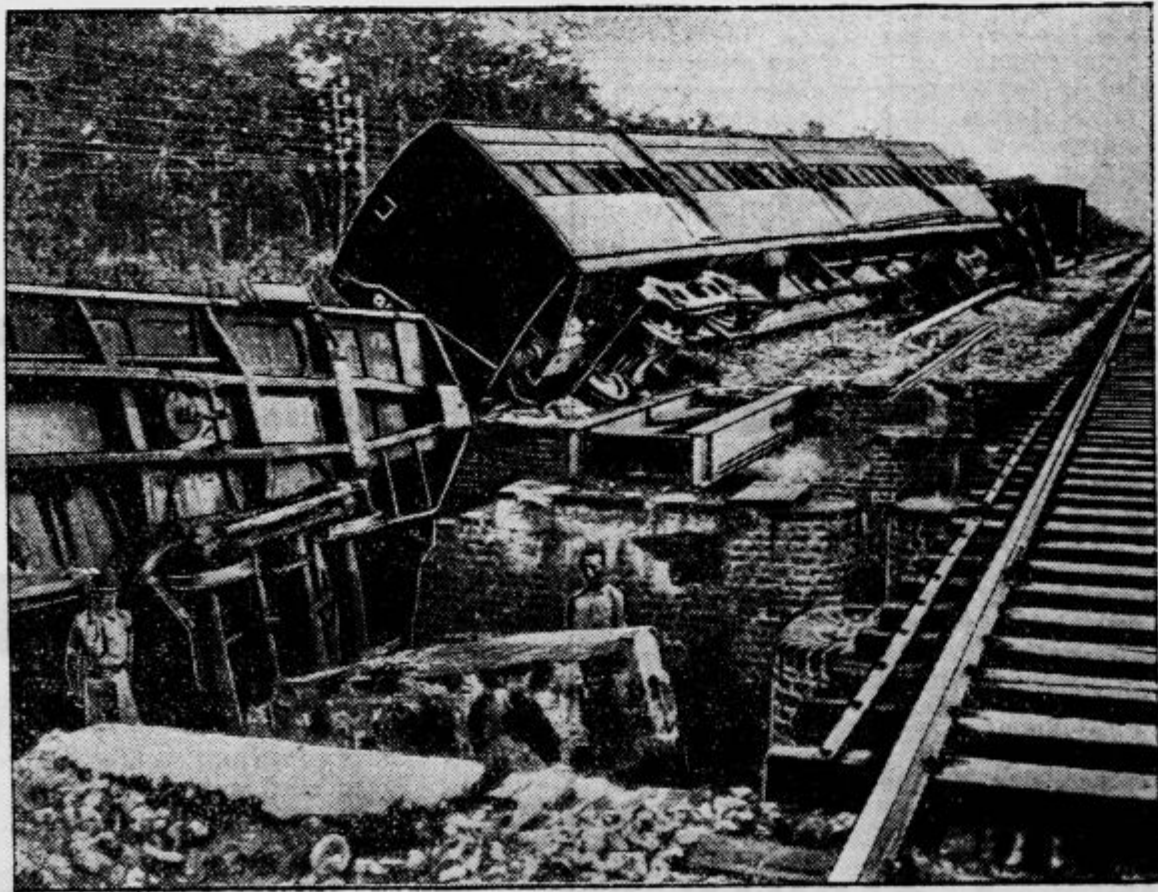
da je Dunaj izgubil svoj pomen za Češko-slovaško, Jugoslavijo, Madžarsko in deloma tudi Rumunijo. Zato se morajo današnji dunajski odvetniki, če hočejo sploh živeti, posvečati posebnim panogam pravnikega udejstvovanja. Precej se jih preživlja z revizijo poslovnih knjig, z izterjevanjem davčnih zaostankov in sličnim delom. Vse to pa so le zasili izhodi, ki nikakor ne morejo ublažiti splošne stanovske krize.

## Sintetična beljakovina iz premoga



Prof. dr. Wilhelm Clund, ki je po lastnih trditvah našel pot od mrtve narave k živi

## Sreča v nesreči



V Rangoonu (Zadnji Indiji) je skočil s tira ekspresni vlak, a kljub silovitosti, s katero je vrglo vagonce s tira, ni bil nihče ubit ali ranjen. Strojevodja in kurjača sta se rešila s spretnim skokom z lokomotive.

## Beljakovine iz premoga

Dr. Clund, profesor v Dortmundu, je sporočil, da se mu je posrečilo po desetletnem delu pridobivati beljakovine po sintetskem potu iz premoga. Ta izum bi imel nedogledne posledice za našo prehrano, ki so ji beljakovine osnovni del, pa tudi za rešitev uganke življenja. Ze dolgo so si kemiki prizadevali pridobivati beljakovine na umeten način, imeli pa so silno dosti posla že s tem, da so določili njih sestavine in količino teh sestavin v beljankovinskih smoli. Profesor Emil Fischer je potem izdelal umetno prve, primitivne beljakovine. Po vesti iz Dortmundu se zdi, da je sedaj prof. Clund našel način za pridobivanje višjih beljakovin.

## Koliko sme tehtati plesalka

Neka mademoiselle Suzana, Parizanka svedca, da pred dvema letoma sklenila pogodbo z neko baletno skupino. Dogovor se je glasil na dve leti. Po poldrugem letu pa se je voditeljica skupine začela od krizevati Suzane, in sicer zato, ker je tečaj, ko je stopila v baletno skupino, tehtala 45 kg, dočim tehta sedaj nad 75 kg. Voditeljica skupine je izjavila, da je ta teža daleko previsoka za Suzanin poklic, ker ne dopušča, da bi se plesalka pojavljala v kratkem krilu na deskah. Sodišče je razsodilo takole: Voditeljica plesne skupine bi bila morala navesti v pogodbi klavzulo o tež, ker pa te klavzule v pogodbi ni, mora izpolnjevati svoje obveznosti, dokler ne poteče pogodba.

## Drobne zanimivosti

### »Nautilus« v popravilu

Nevadšč težkim preizkušnjam, ki jih je prestal na Oceanu iz Amerike v Evropo, sir Wilkins noče odnehati. Te dni je odvekel različne podmornice »Nautilus« v Devonport, kjer bo Wilkins izmenjal cilindri, ki mu ga je ponudila angleška admiralteta. V Devonportu ostane podmornica 7 dni, potem bo nadaljevala pot v Bergen.

### Električna smrt v vodi

Iz Kaposvare poročajo: V tukajšnjem obrežnem kopališču se je te dni kopal vsočlenski Karel Sekt. Plaval je tudi mimo električne svetilke in ko se je je dotaknil, se je nenadoma potopil pod vodo. Njegov tovariš Simon mu je hotel pomagati, a tudi on je utonil. Preiskava, ki jo je odredila policija je dognala, da ni bila električna svetilka dovolj izolirana. Nastal je stik z zemljo, ki je nasitil posobno vodo v bližini stebra z močnim tokom. To je povzročilo smrt obeh slušateljev univerze.

### Poenostavljeno telefoniranje

Nemško pošto ministertvo proučuje trenutno iznajdbo nekega mladega tehnika, ki hoče poenostaviti telefoniranje. Tehnik je napravil dodatek za telefonski aparat. Njegov izum ima podoben majhnega zabojčka s stikalno ploščo za 50 zvez, ki lahko spajajo 50 glavnih telefonskih abonentov. Poleg imena vsakega naročnika stoji gumb. Če se pritise nanj, se začne v notranjstvi zabojčka obračati ročno kolo, ki avtomatično prinese zaželeno zvočnik.

## Radio

### Izveček iz programov

Sreča, 1. julija.

LJUBLJANA: Opoldanski program odpade. — 18: Ogledski patrijarhi. — 18:30: Koncert salonskega kvinteta. — 19:30: Portreti iz svetovne literature. — 20: Koncert železničarske godbe »Sloga«. — 21: Koncert salonskega kvinteta. — 22: Napoved časa in poročila.

Četrtek, 2. julija.

LJUBLJANA 12:15: Plošče. — 12:45: Dnevne vesti. — 13: Napoved časa, plošče, borza. — 18:30: Koncert salonskega kvinteta. — 19:30: Gimnastične vaje. — 20: Ustanovitev ljubljanske školije. — 20:30: Koncert na orgle (igra prof. Rančigaj). — 21:15: Koncert ljubljanske školije »Ramel kvartet«. — 22:15: Poročilo. — 23: Napoved časa in poročila.

BEOGRAD 11:30: Plošče. — 12:45: Koncert radio-orkestra. — 19: Koncert orkestra mandolin. — 19:30: Pevski koncert. — 20: Prenos koncerta iz Ljubljane. — 22:30: Poročila. — 22:50: Koncert radio-orkestra. — ZAGREB 12:30: Plošče. — 20:30: Prenos koncerta iz Ljubljane. — PRAGA 17:10: Plošče. — 19:05: Pevski koncert. — 19:45: Godba na pihala. — 21: Operne arije. — 21:30: Violinski koncert. — 22:15: Koncert na orgle. — BRNO 17: Plošče. — 19:05: Prenos iz Prage. — 21: Večer nočnih nastopov. — 22: Prenos iz Prage. — VARŠAVA 18: Pevski in klavirski koncert. — 19:30: Prenos opere »Halka« iz gledališča. — DUNAJ 11: Plošče. — 12: Koncert orkestra. — 15:20: Plošče. — 19:35: Literarni program. — 20:05: Humperdinckova opera »Halka« in Metak. — 22:25: Laha godba orkestra. — BERLIN 19:05: Koncert moškega zbora. — 20: Otroške pesmi. — 22:30: Zabaven program. — KÖNIGSBERG 16:30: Orkestralni in pevski koncert. — 19: Plošče. — 20: Otroške pesmi. — 20:50: Poljuden koncert orkestra. — MÜHLACKER 16:30: Koncert orkestra in solistov. — 19:45: Izlet po svetovni Japonska. — 21: Neznane Mozartove skladbe. — BUDIMPEŠTA 19:30: Koncert orkestra. — 20:20: Dramski večer. — Laha glasba. — RIM 17: Vokalen iz instrumentalnega koncerta. — 20:10: Plošče. — 21: Laha glasba in teater.

## Vsak dan ena



»Prosim steklenico piva in štiri in devet deset Din nazaj. Stotak prinese oče v soboto.«



P. Rosenkayn

# Dağabund v fraku

Roman

Poklical je avtomobil. »K Nočni banki!«

Osuplo ga je pogledala.

»Saj boš videla!«

Zdrevila sta po temnih cestah, ki so se ponavljale, množile, se-kale, zavijale na desno in levo, brez konca in kraja, nedogledne in vse enake.

Že sta bila pri Nočni banki.

Stopil je noter in se čez nekaj minut vrnil z rumenim kovčegom.

»Tu imaš svoje dragulje: safirje, briljante, rubine.«

Položila mu je glavo na ramo.

Voz je spet zdrčal v noč.

»Tak si vendar prišel,« je šepnila z drhtečim glasom.

Močkal je. Tema je postajala bolj in bolj črna; očitno je vodila pot po proletarskih ulicah; iz njihove črnote so puhteli duhovi noči. Siro Lana se je še tesneje privila k njemu.

»Srečen sem,« je dejal, »da me nisi zavrnila, čeprav... čeprav... sem ti napravil to reč z dragulji. Vsaka druga bi bila to storila. Da si ostala vlačič temu pri meni in verovala vame, čeprav sem storil zoper tebe zločin — tega ti nikoli ne pozabim.«

»Saj si mi jih vrnil,« je tiho dejala. »Zdaj je vse spet dobro.«

»Vrnil sem ti kamne,« je odgovoril, »to je bil že od začetka moj namen. Ni moja navada, da bi kradel ženskam. Hotel sem te samo preizkusiti.«

Voz je obrnil na desno.

»Kam se prav za prav peljeva?« je vprašala plesavka.

Zasmejal se je s svojim neslišnim smehom. »Če ti to povem, boš mislil, da gre za šalo. Pa je vendar tako.«

»Kam se peljeva?«

»Ali hočeš ostati z menoj?«

Stisnila mu je roko. »Da.«

»Tedad pazi: to, da se v hotel Waldorf - Astoria ne morem vrniti, mi menda verjameš.«

Svit cestne svetiljke, ki je šinila mimo njih, je padel na njen smehljaj.

»Tudi vsi drugi hoteli so nocoj nevarni. Najljubše bi mi bilo tvoje stanovanje; a sama veš, da to ni mogoče. Res je, da imam v New-Yorku nešteto podzemeljskih zvez, o katerih se državnemu pravdniku niti ne sanja, in bi se z lahkoto kam skril. A v vseh teh zavetjih mi kaj ne prija; ali niso dovolj udobna, da bi ti jih mogel resno ponuditi — ali so pa preveč sveta — v zvezi s kako žensko — in to spet ne gre.«

Voz je obrnil na levo.

»Ali se peljeva na določen kraj?« je vprašala.

»Seveda.«

»Povej mi že, kam!«

»Ravno mi je na jeziku. Rad bi bil s teboj v prostorih, kjer je doma razkošje. V udobnih sobah, opravljenih za ljudi z dobrim okusom.«

»Če ni mogoče...«

»Obenem potrebujem prilike, da popijem steklenico šampanjca in pokadiva cigareto; da — in vobče, saj niti še nisem večerjal.«

»Saj vendar sam praviš, da o hotelu ne more biti govora.«

»In če nekaj mora biti: popolna varnost pred obiskom gospoda državnega pravdnika in njegovih zvestih.«

»Nu, tak povej že!«

»Samo ena hiša je v New Yorku, kamor gospod državni pravdnik Mac Coy nocoj ne more priti — zato, ker bo imel vso noč preveč opravka s tem, da me bo iskal.«

V tistem trenutku se je avtomobil ustavil.

»Kaj pomeni to?« je dejala. »Kdo stanuje v tej vili?«

»V tej vili,« je dejal in vzdel iz žepa predmet, ki ga ni bilo moči določiti, in z njim odprl vrata. »V tej vili stanuje gospod državni pravdnik Mac Coy.«

»Ali se ti meša?« je vprašala vsa zasopla. »Ali blazniš, da si liš v levo jamo?«

»Cascapoli se je glasno, brezskrbno zasmejal. »Rekel sem ti že, da bodi brez skrbi. V to hišo se gospod May Coy ne vme prej kakor jutri jutraj.«

Nato je porinil nekaj železnega v ključavnico verandnih vrat in dodal:

»Sploh pa — pregraj me je iz mojega hotela. Zato je njegova dolžnost, da mi da svojo hišo in klet na razpolago.«

Krenila sta po visokih sobanah; Cascapoli je potratno prižgal vsa svetila, ki jih je mogel doseči.

»Lepo je tu!« je rekel zadovoljno in se nežno ozrl na veliki bufet. »Tukaj ostaneva. Zdaj pa najprej pogledaj, ali so tvoji dragi kamni res vsi.«

Odprla je kovčeg in jeta presipati pisano se iskreno dragulje.

»Vsi so!« je rekla.

»Vidiš. Sicer se pa lahko zanesoš: žvi duši ne bom povedal, da so ti dragulji ponarejeni!«



## PRVOVRSTNA PUCH KOLESA



PO SOLIDNIH CENAH  
IN TUDI NA OBROKE

IGN. VOK, Ljubljana, Tavčarjeva ul. 7

Podružnice: Kranj, Glavni trg št. 104, Novo mesto

BOLJE OGNITI SE ALI ZDRAVITI KAKOR  
TRPETI

### VICHY

kjer se s kuro priznana najbolje zdravijo bolezni  
jeter in želodca in podobne bolezni.

Sezija april — oktober

STEVILNI HOTELI RAZNIH STOPENJ — KA-  
ZINO — GLEDALIŠČE — KONJSKE DIRKE —  
GOLF — TENIS — POLO.

Informacije: Syndicat d'Initiative de Vichy.  
Mnogi zdravniki in v vseh večjih hotelih se govori  
srbohrvatski.

8275

### Zahvala

Za vse izraze sožalja ob priliki težke izgube moje  
ljubljene hčerke, gospodične

**JERINA MARIJE**

voditeljice II. mestnega otroškega vrta v Ljubljani

izrekam tem potom vsem, ki so se me v teh najtežjih  
dneh spominjali, svojo najiskrenejšo zahvalo.

Vsem, ki so obšli grob s cvetjem in spremili pokoj-  
no na zadnji poti: Bog povrni!

V Ljubljani, dne 30. junija 1931.

8665

JERINA FRANČ, oča.



### SREZKE NADZORNIKE

nameščamo proti mesečnemu pavšalu od  
Din 2.400 in superproviziji. Nadalje pouča-  
vamo in zaposlujeemo v vsakem srezu spret-  
no žensko osebo zaradi nadaljnjega pouče-  
vanja v strojnem pletenju kot domači obrti.  
S prilogo znamke za odgovor pošljemo ob-  
širna navodila. Zadruga jugosl. pletaca,  
Osijek. 8219

### Kurja očesa

Najbolje sredstvo proti  
kurjim očesom »Claven«  
je mast



Dobite v lekarnah, droge-  
rijah ali naravnost in v ro-  
čnicah in glavne skladišča.  
Cuvajte se ponaredit! 261

**M. Hrnjak**  
lekarnar — Sisak

Priporoča se narav-  
ni domači 228

**malinovec**

tvrdica

»Malinac d. s. o. z.  
Ljubljana VII  
Medvedova c. št. 4.

Telefon 2059

**Premog**  
suha drva

Pogačnik, Bobovičova M. 5

Novosti  
Najnovša službena pa-  
tenta želena zelo prak-  
tična slojiva postelja s  
tapeciranim madracom —  
praktična za vsako hišo,  
hotela, za potujočo oso-  
bo in splošno službo. Sta-  
ne Din 390. — Razpo-  
sljam poštom in železni-  
com po povzetju.



Lečna službena pa-  
tenta zelo praktična sloj-  
iva postelja s tapecira-  
nim madracom. — Stane  
Din 280.



Pojaka službena. Počela  
slojiva praktična za  
tourista; vojske in za  
terialna kolonije. Stane  
Din 350.



Ligostni praktična za  
ležanje in sedenje. Sta-  
ne Din 150.



Po tem imam čisto ču-  
hano perje kg po Din 40—  
čisto belo gosje  
kg po Din 120 — čisti  
puh kg po Din 250 —  
L. BROZVIČ, ZAGREB  
Ulica 62. III.

## HRANILNICA DRAVSKE BANOVINE

CELJE LJUBLJANA MARIBOR

Najvarnejša in najboljša pri-  
lika za nalaganje prihrankov.

Najlepša ugodnost za  
najemanje cenjenih posojil.

Za vloge in vse obveznosti jamči DRAVSKA BANO-  
VINA z vsem svojim premoženjem in davčno močjo.

## 1000 Din plačam

ako Vam RADIO BALZAM ne odstrani  
kurjih oči, trde kože, bradavic, buč itd. v  
8 dneh.

Hvaležno se Vam zahvaljujemo za Vaš  
čudežni balzam, ker sem odstranil — brez  
bolečin — 15 let staro kurje oko v 8 dneh.  
Spoštovanjem: Poznan Aleksander, Gor.  
Slaveči 1, p. Rogaševci, Prekmurje. Zah-  
valje povsod samo: Radio Balzam. Lomček  
10 Din (predplačilo), na povzetje Din 18,  
dva 28, tri 38 Din pošlje: 8642

R. COTIC  
Ljubljana VII (Siška), Kamniška 10a.

### Sir

vse vrste domačega izdelka ter  
inostanske specialitete dobite po  
najnižjih cenah pri trdku  
**JULIJ ZUPAN, LJUBLJANA**  
Sv. Petra cesta št. 35.  
8399

### Postoj in čitaj!

Isa uspešnost, torej povsem brezplačno, dajemo  
vam, v kolikor vas to zanima, pošljite informacije  
o slednjih stvarih: Kje zamorete dobiti stalno hišo  
zaposlanje za pisarnico? Kje se zamorete naučiti  
dobrih načinov domači obrti? Ali, ako se želite baviti  
proti primernemu mesečnemu pavšalu s prodajo mna-  
go izdelkov doma. Ako želite prevečati po srečni  
zaposlovanje neke agencije velike vrste. Pošljite proti  
prilogi znamke za odgovor, Oskar Lesnj, ravatelj,  
Osijek, Kmetova ulica. 8239

## Razpis.

Mestna elektrarna in vodovod v Bre-  
žicah razpisuje službo obratovodja, ki  
bi bil obenem monter.

Nastop službe 1. septembra 1931.

Plača po dogovoru.

Prošnje opremljene s spričevaji in  
osebniimi listinami, je vlagati pri mest-  
ni elektrarni v Brežicah (občinski  
urad) do 15. julija t. l.

Mestna elektrarna in vodovod  
v Brežicah.

## Dlačice na bradi itd.

Vas šmirajo, cenj. dama. Kvarijo Vam Va-  
šo lepoto, eleganco in sramežljivost. »Ve-  
nerac« eliksir Vas reši v par sekundah —  
brez bolečin, brez opasnosti — vseh nepo-  
trebnih dlak. Naročite še dures lepo di-  
keči »Venerac« eliksir, ne po Vam žal.  
Po pošti: 1 bočica 10 Din (predplačilo), na  
povzetje 18 Din, dve 28 Din, tri 38 Din,  
pošlje: 8642

R. COTIC, LJUBLJANA VII

Kamniška ulica 10a (Janševa).

## Razpis.

Direkcija drž. rudnika Velenje razpisuje  
za na dan 6. julija ob 11. nabavo:

**15.000 kg okroglega  
železa za beton.**

Pogoji se dobe pri podpisani.  
Iz pisarne direkcije drž. rudnika.  
8664 Direktor rudnika.